

Civilutskottets betänkande 2021/22:CU8

Konsumenträtt

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden som behandlas i betänkandet, främst med hänsyn till tidigare ställningstaganden och pågående arbete. Motionsyrkandena handlar bl.a. om telefonförsäljning av lotter och andra spel, reklam riktad till barn, översyn av lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter, snabbblån m.m., konsumentvägledning och resegarantisystemet.

I betänkandet finns åtta reservationer (M, SD, C, V, KD, L, MP) och ett särskilt yttrande (M, SD, C, V, KD, L).

Behandlade förslag

Cirka 80 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Telefonförsäljning av lotter och andra spel	6
Översyn av lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter	10
Konsumentvägledning	14
Resegarantisystemet	24
Förbud mot reklam för fossil energi	29
Information om klimatkompenserade produkter m.m.	31
Motioner som bereds förenklat	35
Reservationer	36
1. Telefonförsäljning av lotter och andra spel, punkt 1 (SD, C, KD)	36
2. Översyn av lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter, punkt 2 (SD)	37
3. Konsumentvägledning, punkt 3 (M, SD, C)	37
4. Konsumentvägledning, punkt 3 (V, MP)	39
5. Konsumentvägledning, punkt 3 (L)	40
6. Resegarantisystemet, punkt 4 (C)	41
7. Förbud mot reklam för fossil energi, punkt 5 (V)	42
8. Information om klimatkompenserade produkter m.m., punkt 6 (C)	42
Särskilt yttrande	44
Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (M, SD, C, V, KD, L)	44
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	45
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22	45
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	53

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Telefonförsäljning av lotter och andra spel

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 23 och

2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 11.

Reservation 1 (SD, C, KD)

2. Översyn av lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter

Riksdagen avslår motion

2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 34.

Reservation 2 (SD)

3. Konsumentvägledning

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 2,

2021/22:2600 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,

2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkandena 1 och 2,

2021/22:3705 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 1 och

2021/22:4000 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkandena 20 och 21.

Reservation 3 (M, SD, C)

Reservation 4 (V, MP)

Reservation 5 (L)

4. Resegarantisystemet

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2749 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol
(båda M) och

2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 23.

Reservation 6 (C)

5. Förbud mot reklam för fossil energi

Riksdagen avslår motion

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 36.

Reservation 7 (V)

6. Information om klimatkompenserade produkter m.m.

Riksdagen avslår motion

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 29, 30, 34 och 35.

Reservation 8 (C)

7. Motioner som bereds förenklad

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 24 mars 2022

På civilutskottets vägnar

Larry Söder

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Larry Söder (KD), Johan Löfstrand (S), Elin Lundgren (S), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Mikael Eskilandersson (SD), Leif Nysmed (S), Ola Johansson (C), Lars Püss (M), Roger Hedlund (SD), Sanne Lennström (S), Joakim Järrebring (S), Angelica Lundberg (SD), David Josefsson (M), Ida Drougge (M), Jon Thorbjörnson (V), Jakob Olofsgård (L) och Martin Marmgren (MP).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ca 80 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22. Motionsyrkandena handlar bl.a. om telefonförsäljning av lotter och andra spel, reklam riktad till barn, översyn av lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter, snabbblån m.m., konsumentvägledning och resegarantisystemet. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Cirka 60 motionsyrkanden behandlas i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden. De motionsförslag som bereds förenklat finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Telefonförsäljning av lotter och andra spel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om telefonförsäljning av lotter och andra spel. Utskottet hänvisar till riksdagens tillkännagivanden i frågan och pågående arbete.

Jämför reservation 1 (SD, C, KD).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:2534 anser Angelica Lundberg m.fl. (SD) att skriftlighetskravet vid telefonförsäljning även ska gälla vid telefonförsäljning av lotter och andra spel. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta (yrkande 23).

Även Martina Johansson m.fl. (C) föreslår i kommittémotion 2021/22:3231 yrkande 11 ett tillkännagivande om att lotterier och andra speltjänster ska omfattas av skriftlighetskravet vid telefonförsäljning.

Gällande rätt

Distansavtalslagen

Ett avtal som ingås per telefon utan att parterna träffas är ett s.k. distansavtal. Bestämmelser om distansavtal finns i lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler (distansavtalslagen). Lagen är tillämplig på distansavtal som ingås mellan en näringsidkare och en konsument. Med konsument avses enligt lagen en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet.

I syfte att stärka konsumentskyddet har ett skriftlighetskrav införts vid telefonförsäljning av varor och tjänster som omfattas av distansavtalslagen (prop. 2017/18:129, bet. 2017/18:CU36, rskr. 2017/18:404). Ändringarna i distansavtalslagen, som trädde i kraft den 1 september 2018, innebär att det inte längre ska vara möjligt att ingå ett avtal muntligen om en näringsidkare på eget initiativ kontaktar en konsument per telefon i syfte att ingå ett distansavtal. Om telefonkontakten leder till att parterna vill ingå ett avtal ska näringsidkaren bekräfta sitt anbud i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form. För att ingå ett giltigt avtal krävs att konsumenten efter telefonsamtalet skriftligen accepterar näringsidkarens anbud. Om en näringsidkare levererar varor eller utför tjänster trots att det inte finns något giltigt avtal, ska konsumenten inte vara betalningsskyldig för dessa.

Telefonförsäljning av lotter och andra speltjänster ligger utanför distansavtalslagens tillämpningsområde och omfattas inte av skriftlighetskravet.

Spellagen

Den 1 januari 2019 trädde den nya spellagen (2018:1138) i kraft. Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om marknadsföring av spel. Med spel avses i lagen lotteri, vadhållning, kombinationsspel och pyramidspel. Enligt 15 kap. 1 § spellagen ska marknadsföringen av spel till konsumenter vara måttfull och får inte riktas särskilt till personer som är under 18 år. Lagen innehåller inte någon reglering av telefonförsäljning.

Aviserad proposition om en förstärkt spelreglering

Regeringen beslutade den 27 januari 2022 en lagrådsremiss om en förstärkt spelreglering. I lagrådsremissen föreslår regeringen bl.a. ett justerat krav på måttfullhet vid marknadsföring av spel till konsumenter och en möjlighet att ingripa med marknadsstörningsavgift mot överträdelser av spellagens förbud mot att skicka viss direktreklam samt anpassade regler om bonuserbjudanden för licenshavare som enbart tillhandahåller spel för allmännyttiga ändamål.

Regeringen har i propositionsförteckningen från januari 2022 aviserat en proposition till maj 2022.

Riksdagens tillkännagivanden

I det ovan nämnda lagstiftningsärendet från våren 2018 om att införa ett skriftlighetskrav vid telefonförsäljning beslutade riksdagen även, på utskottets förslag, om ett tillkännagivande om att regeringen bör påbörja ett arbete med att utreda om ett skriftlighetskrav vid telefonförsäljning till konsumenter bör gälla för ytterligare varor och tjänster som bl.a. lotterier och paketresor och återkomma med förslag (bet. 2017/18:CU36, rskr. 2017/18:404).

Riksdagen beslutade även våren 2021, i enlighet med utskottets förslag, om ett tillkännagivande om att det i arbetet med frågan om en utvidgning av skriftlighetskravet vid telefonförsäljning särskilt bör uppmärksammas hur telefonförsäljning av lotter och andra spel till konsumenter kan omfattas av ett skriftlighetskrav (bet. 2020/21:CU12, rskr. 2020/21:266).

Utredningen Ett moderniserat konsumentskydd

Regeringen beslutade den 13 februari 2020 att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. analysera vissa frågor gällande det skriftlighetskrav vid telefonförsäljning som trädde i kraft 2018. I uppdraget ingick att ta ställning till om skriftlighetskravet vid telefonförsäljning bör utvidgas till att omfatta fler varor och tjänster.

Utredningen överlämnade i oktober 2021 slutbetänkandet En uppföljning av skriftlighetskravet vid telefonförsäljning (SOU 2021:79). För att få en bild av hur skriftlighetskravet har fungerat har utredningen inhämtat uppgifter från berörda myndigheter, konsumentorganisationer och företrädare för näringslivet. Mot bakgrund av vad som framkommit gör utredningen bedömningen att skriftlighetskravet har fått positiva effekter från konsumentskyddssynpunkt, framför allt på det sätt att oklarheterna har minskat i fråga om avtal som ingås. Enligt utredningens bedömning finns det i vart fall inte för närvarande anledning att vidta ytterligare lagstiftningsåtgärder för att stärka konsumentskyddet vid telefonförsäljning. De konsumentproblem som fortfarande finns hänför sig till stor del till företag som inte följer lagstiftningen och näringslivets etiska regler. Att regelverket inte följs bör man i första hand komma till rätta med genom tillsyn.

När det gäller frågan om huruvida skriftlighetskravet ska omfatta fler varor och tjänster anför utredningen bl.a. följande om speltjänster:

Den enda spelprodukt där det för närvarande förekommer telefonförsäljning i Sverige är lotterier som tillhandahålls av ideella organisationer. De uppgifter som utredningen har inhämtat från såväl myndigheter som intresseorganisationer visar att konsumentproblemen vid telefonförsäljning av lotterier är små. De avtal som ingås är normalt inte bundna under viss tid och det är enkelt för en konsument att säga upp avtalen. Det rör sig om förhållandevis begränsade belopp som konsumenten betalar för en prenumeration. De aktuella lotterierna har också generellt sett bedömts ha låg risk att utveckla spelproblem. Enligt spellagen (2018:1138) krävs licens för att få bedriva lotteriverksamhet och det är endast ideella organisationer vars intäkter går till allmännyttiga ändamål som, förutom staten, kan få licens. I spellagen finns särskilda regler som licenshavarna måste följa. Det gäller bl.a. bestämmelser om spelansvar och marknadsföring av spel som syftar till att skydda spelare mot överdrivet spelande och hjälpa dem att minska sitt spelande. Licenshavarna står under tillsyn av Spelinspektionen och Konsumentverket, vilka båda har möjlighet att ingripa med sanktioner mot aktörer som gör sig skyldiga till överträdelser av lagstiftningen.

Enligt vad utredningen har erfarit skulle ett skriftlighetskrav få långtgående negativa effekter för de ideella organisationer som har licens för lotterier. Ett skriftlighetskrav skulle motverka ett uttalat syfte med spelregleringen, nämligen att ge goda förutsättningar för allmännyttig ideell verksamhet till finansiering genom intäkter från spel.

Med hänsyn till vad som framkommit bedömer utredningen sammantaget att skriftlighetskravet vid telefonförsäljning inte bör utvidgas till att gälla även försäljning av spel. Redan gällande regler säkerställer ett gott konsumentskydd vid denna typ av tjänster. Överträdelser av regelverket hanteras bäst genom en effektiv tillsyn och inte genom en utvidgning av skriftlighetskravet.

För det fall att ett skriftlighetskrav ändå skulle komma att införas har utredningen tagit fram ett utkast till lagtext.

När det gäller utkastet till lagtext anför utredningen följande:

Utredningen vill dock tillägga att om ett skriftlighetskrav ändå skulle komma att införas, bör det gälla generellt för alla typer av spel som

omfattas av spellagens tillämpningsområde. En placering i DAL¹ skulle kunna leda till osäkerhet hos såväl konsumenter som näringsidkare när det gäller lagens tillämpningsområde. En reglering skulle i stället kunna placeras i spellagen och utformas på i huvudsak samma sätt som motsvarande bestämmelser i DAL.

När det gäller paketresor förekommer det såvitt utredningen har erfarit inte telefonförsäljning av paketresor som riktar sig mot konsumenter i Sverige. Det bedöms inte heller som sannolikt att någon sådan försäljning kommer att ske inom en överskådlig tid. Mot den bakgrunden anser utredningen att det saknas anledning att nu utvidga skriftlighetskravet till att gälla dessa tjänster. Det finns från konsumentskyddssynpunkt inte behov av en sådan åtgärd.

Utredningen anser inte heller att det finns något behov av att utvidga skriftlighetskravet vid telefonförsäljning till att omfatta andra produkter som, liksom spel och paketresor, är undantagna från distansavtalslagens tillämpningsområde.

Slutbetänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Betänkandet har remitterats och remissvaren ska ha kommit in till Justitiedepartementet senast den 25 maj 2022.

Utskottets ställningstagande

I samband med behandlingen av propositionen om införande av ett skriftlighetskrav vid telefonförsäljning till konsumenter våren 2018 beslutade riksdagen, på utskottets förslag, om ett tillkännagivande om att regeringen borde påbörja ett arbete med att utreda om ett skriftlighetskrav vid telefonförsäljning till konsumenter bör gälla för ytterligare varor och tjänster som bl.a. lotterier och paketresor och återkomma med förslag. På förslag av utskottet beslutade riksdagen våren 2021 även om ett tillkännagivande om att det i arbetet med frågan om en utvidgning av skriftlighetskravet vid telefonförsäljning särskilt bör uppmärksammas hur telefonförsäljning av lotter och andra spel till konsumenter kan omfattas av ett skriftlighetskrav.

Som redovisats ovan gav regeringen i februari 2020 en särskild utredare i uppdrag att analysera vissa frågor om skriftlighetskravet. I uppdraget ingick bl.a. att ta ställning till om skriftlighetskravet vid telefonförsäljning bör utvidgas till att omfatta fler varor och tjänster. Uppdraget redovisades i oktober 2021 i slutbetänkandet En uppföljning av skriftlighetskravet vid telefonförsäljning (SOU 2021:79). Slutbetänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Betänkandet har remitterats och remissvaren ska ha kommit in till Justitiedepartementet senast den 25 maj 2022.

Utskottet anser att resultatet av den pågående beredningen bör avvaktas. Det finns därför inte anledning att nu rikta något ytterligare tillkännagivande till regeringen när det gäller frågan om ett utvidgat skriftlighetskrav. Motionsyrkandena bör avslås.

¹ Lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler (distansavtalslagen).

Översyn av lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett yrkande om en översyn av lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter. Utskottet hänvisar till den uppföljning av lagen som utskottet nyligen gjort och pågående arbete.

Jämför reservation 2 (SD).

Motionen

I kommittémotion 2021/22:2534 yrkande 34 föreslår Angelica Lundberg m.fl. (SD) ett tillkännagivande om att regeringen ska göra en översyn av lagen (2015:953) om kollektivtrafikresenärers rättigheter. Motionärerna anser bl.a. att transportörens information om förseningar eller andra störningar i trafiken behöver förbättras.

Lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter

Lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter trädde i kraft den 1 april 2016 (prop. 2015/16:13, bet. 2015/16:CU9, rskr. 2015/16:73). Lagen innehåller bestämmelser om reseinformation, ersättning och prisavdrag vid förseningar och frånträdande av avtal om köp av periodbiljett vid resor i kollektivtrafiken. Med kollektivtrafik avses detsamma som i 1 § lagen (2010:1065) om kollektivtrafik, dvs. persontransporttjänster av allmänt ekonomiskt intresse som erbjuds allmänheten fortlöpande och utan diskriminering.

Lagen är trafikslagsövergripande och gäller vid resor med kortväga tåg- och busstrafik samt vid all trafik med tunnelbana och spårvagn. Även resor med personbil i linjetrafik, som normalt tillhandahålls av taxiföretag, omfattas av lagen (1 §). Lagens bestämmelser gäller för alla resenärer oavsett om det är fråga om en privat resa eller en resa i tjänsten. Lagen är tvingande till förmån för resenärerna (6 §).

Genom lagen görs undantag från vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer (tågpassagerarförordningen). Undantaget gäller lokala och regionala trafiktjänster som har en sträckning som är kortare än 150 kilometer. Vid tågresor med sådana trafiktjänster ska i stället lagens bestämmelser om reseinformation och ersättning vid förseningar tillämpas (2 och 4 §§).

Vid bussresor ska tillämpningen av vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 181/2011 av den 16 februari 2011 om passagerares rättigheter vid busstransport (busspassagerarförordningen) som är centrala för resenärerna, bl.a. om information och ersättning vid

förseningar, utsträckas till att gälla för trafik tjänster som har en sträckning som är 150 kilometer eller längre. Av busspassagerarförordningen följer att förordningen ska tillämpas om trafik tjänsten har en sträckning som är 250 kilometer eller längre. Vid sträckor som understiger 150 kilometer ska övriga bestämmelser i lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter tillämpas (3 och 5 §§).

Enligt 7 § lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter ska en transportör tillhandahålla information om

1. en försening eller annan störning i trafiken och dess orsak, varaktighet och konsekvenser
2. resenärens rättigheter i frågor som regleras i denna lag
3. transportörens allmänna avtalsvillkor
4. biljettpriser, tidtabeller och linjesträckningar
5. tillgänglighet till fordon, stationer och hållplatser
6. möjligheten att medföra cyklar och villkor för detta
7. säkerhets- och trygghetsfrågor
8. hur transportören kan kontaktas.

Med transportör avses den som erbjuder trafik tjänsten och som, om avtal träffas, åtar sig att transportera resenären. Att transportören är ansvarig hindrar inte att denne uppdrar åt någon annan, t.ex. en biljettförmedlare, att tillhandahålla informationen (prop. 2015/16:13 s. 73).

Under en resa med spårvagn, tunnelbanetåg eller tåg som inte omfattas av tillämpningsområdet för tågpassagerarförordningen ska transportören ge resenärerna information om nästa station eller hållplats och viktigare anslutande förbindelser (8 §).

Informationen enligt 7 och 8 §§ ska tillhandahållas i den eller de former som är mest lämplig för att resenärerna ska kunna ta del av informationen. Vid bedömningen av lämplig form ska särskild vikt läggas vid behoven hos personer med funktionsnedsättning (9 §).

Tillsynen över den informationsskyldighet för transportörer som följer av 7–9 §§ i lagen utövas av Konsumentverket (10 § och förordningen [2015:957] om tillsyn över transportörens informationsskyldighet enligt lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter).

Om information inte lämnas enligt 7–9 §§ ska marknadsföringslagen (2008:486) tillämpas, med undantag av 29–36 §§ om marknadsstörningsavgift (11 §).

Om det finns skälig anledning att anta att en resa kommer att bli mer än 20 minuter försenad, har resenären rätt till ersättning av transportören för skäliga kostnader för annan transport för att nå resans slutdestination. Detta gäller även om det inte har ingåtts ett avtal om transport för den resa som befaras bli försenad, om resenären särskilt har inrättat sig efter den transporten. Om resenären inte har betalat för resan, får transportören avräkna den kostnad som resenären skulle ha haft om denne hade betalat för resan. Högst ersättningen

är 1/40 av det prisbasbelopp enligt 2 kap. 7 § socialförsäkringsbalken som gäller för det år då resan skulle ha avslutats (14 §).

Om en resa är mer än 20 minuter försenad har resenären, om han eller hon inte begär ersättning för annan transport vid befarad försening enligt 14 §, rätt till prisavdrag med

1. 50 procent av det pris som resenären har betalat för resan, om förseningen uppgår till mer än 20 minuter
2. 75 procent av det pris som resenären har betalat för resan, om förseningen uppgår till mer än 40 minuter eller
3. hela det pris som resenären har betalat för resan, om förseningen uppgår till mer än 60 minuter (15 §).

Ny tågpassagerarförordning

Europaparlamentet och rådet antog den 29 april 2021 en ny tågpassagerarförordning (förordningen (EU) 2021/782 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer). Den nya förordningen innebär att det bl.a. införs ett undantag för force majeure för tågföretagen, som medför att tågföretagen inte behöver ersätta passagerare för förseningar i situationer som de inte kan råda över eller förebygga, t.ex. vid extrem väderlek. Samtidigt stärks passagerarnas rättigheter i andra avseenden, särskilt för passagerare som har en funktionsnedsättning. Passagerare med funktionsnedsättning kommer t.ex. att få en förstärkt rätt till information och assistans.

Förordningen trädde ikraft den 7 juni 2021 och ska börja tillämpas den 7 juni 2023.

Enligt Regeringskansliet finns det i lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter vissa bestämmelser om information till resenärer, reklamation och preskription som det kan vara lämpligt att se över i samband med ändringar i tågpassagerarförordningen för att skapa en så enhetlig reglering som möjligt (rapport 2020/21:RFR11 Uppföljning av lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter s. 35).

För närvarande pågår ett arbete inom Regeringskansliet med att ta fram en promemoria om behovet av ändringar i bl.a. lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter med anledning av den nya tågpassagerarförordningen.

Civilutskottets uppföljning

Civilutskottet beslutade i juni 2019 att göra en konsumenträttsligt inriktad uppföljning av lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter. Resultatet redovisades i maj 2021 i rapport 2020/21:RFR11 Uppföljning av lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter – hur har lagen fungerat för resenärerna?

I rapporten redovisas följande sammanfattande iakttagelser:

- Uppföljningens övergripande resultat är att lagen efterlevs i relativt hög utsträckning av kollektivtrafikföretagen. Det finns dock utrymme för förbättringar av lagens tillämpning.
- Hälften av befolkningen berörs regelbundet av lagen. Det finns en förhållandevis låg kännedom och kunskapsnivå bland befolkningen om de rättigheter som de tillerkänns genom lagen. Därigenom försvåras resenärernas möjligheter att ta till vara de rättigheter de ges i lagen.
- En förhållandevis stor andel av resenärerna anser att informationen som tillhandahålls av kollektivtrafikföretagen brister i kvalitet, särskilt när det gäller information om en försening eller annan störning och information om resenärers rättigheter. Kollektivtrafikföretagen ser vissa svårigheter med att tillhandahålla reseinformation i enlighet med lagens krav. Konsumentverket bedömer att lagen och dess förarbeten inte ger tillräcklig vägledning om den praktiska tillämpningen när det gäller att efterleva den informationskyldighet som ålagts företagen. Konsumentverket har därför påbörjat ett föreskriftsarbete.
- Rätten att begära ersättning vid förseningar är en underutnyttjad rättighet då relativt få resenärer som har rätt till ersättning begär förseningsersättning. Av de som faktiskt begär förseningsersättning anser dock fler än två tredjedelar att det var mycket eller ganska lätt att begära ersättning. För vissa resenärer finns det en miniminivå under vilken man inte är beredd att göra sig besväret att ansöka om ersättning. Det finns en risk att resenärer blandar ihop regelverken, dvs. lagen och tåg- eller busspassagerarförordningen, vid t.ex. ansökningar om förseningsersättning. Resenärerna får i vissa fall förseningsersättning på olika nivåer, som kan vara förmånligare än lagens miniminivå, beroende på vilket kollektivtrafikföretag som resenären reser med. Trafikslaget tåg är i förhållande till buss kraftigt överrepresenterat när det gäller ärenden om förseningsersättning.
- Fusk med förseningsersättning förekommer men det är svårt att få en samstämmig bild av omfattningen. Uppföljningen visar att den totala utbetalda förseningsersättningen 2019 (ca 66 miljoner kronor) hade mer än fördubblats sedan året innan lagens ikraftträdande (2015). Handläggningstiden för ärenden om förseningsersättning upplevs oftast inte som något problem för resenärerna. Möjligheten för resenärer att få ett ärende om t.ex. förseningsersättning ändrat är mycket begränsad. Rätten till återbetalning av periodbiljett vid ändrat trafikutbud är en okänd rättighet för många av resenärerna. Kollektivtrafikföretagen ser en del utmaningar med att tillämpa lagen och skulle önska mer hjälp från myndigheterna.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan antog Europaparlamentet och rådet en ny tågpassagerarförordning i april 2021. Inom Regeringskansliet pågår för närvarande ett

arbete med att ta fram en promemoria om behovet av ändringar i bl.a. lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter med anledning av den nya tågpassagerarförordningen. Enligt de uppgifter som inhämtats från Regeringskansliet vid utskottets uppföljning av lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter kan vissa av lagens bestämmelser om information till resenärer, reklamation och preskription behöva ses över i samband med ändringar i tågpassagerarförordningen för att skapa en så enhetlig reglering som möjligt. Utskottet utgår från att regeringen vid en sådan översyn även beaktar de iakttagelser som utskottet gjort vid sin uppföljning av lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter om bl.a. brister i den information som lämnas till resenärer.

Mot denna bakgrund finns det enligt utskottets mening inte skäl att föreslå något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet. Motionsyrkandet bör därför avslås.

Konsumentvägledning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om konsumentvägledning. Utskottet hänvisar bl.a. till riksdagens tillkännagivande om den kommunala konsumentvägledningen och pågående arbete.

Jämför reservation 3 (M, SD, C), 4 (V, MP) och 5 (L).

Motionerna

Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) anför i kommittémotion 2021/22:3705 att ett välfungerande konsumentupplysningsarbete är betydelsefullt såväl för samhället och samhällsekonomin som för enskilda individer. Förändringar i samhället och ekonomin i stort ställer nya krav på konsumenternas kunskaper om sina rättigheter och om privatekonomi. Motionärerna anser att det är angeläget att arbetet med konsumentvägledning fortsätter och utvecklas. Det är även viktigt att den lokala konsumentvägledningen fortsätter att utvecklas. Motionärerna föreslår ett tillkännagivande om att vidta åtgärder för att öka kunskaperna om konsumenternas rättigheter och skyldigheter (yrkande 1).

I kommittémotion 2021/22:2538 yrkande 2 föreslår Angelica Lundberg m.fl. (SD) ett tillkännagivande om att skyndsamt utreda hur den lokala konsumentvägledningen kan utvecklas så att alla medborgare ges tillgång till lokal konsumentvägledning.

I kommittémotion 2021/22:3231 anför Martina Johansson m.fl. (C) bl.a. att antalet kommuner som erbjuder konsumentvägledning har minskat drastiskt. Motionärerna anser att en lösning skulle kunna vara att kommunerna i högre grad samverkar med företag när det gäller konsumentvägledning. Vidare anser motionärerna att regeringen bör se över hur Konsumentverket och Allmänna reklamationsnämnden kan bidra till den kommunala konsumentvägledningen.

Konsumentvägledning bör också kunna samordnas av kommuner och statliga aktörer. Konsumentvägledning skulle även kunna ingå som en del i det obligatoriska åtagandet för kommuner att erbjuda budget- och skuldrådgivning. Tillkännagivanden föreslås i enlighet med detta (yrkandena 1 och 2).

I kommittémotion 2021/22:2600 föreslår Jon Thorbjörnson m.fl. (V) tillkännagivanden om att regeringen bör utreda möjligheten att införa en skyldighet för kommunerna att tillhandahålla konsumentvägledning (yrkande 1) och att regeringen bör vidta åtgärder för att se till att Konsumentverkets arbete med att utbilda och fortbilda konsumentvägledare ökar (yrkande 2).

I kommittémotion 2021/22:4000 anser Robert Hannah m.fl. (L) att det är viktigt att den nationella konsumentupplysningstjänsten Hallå konsument fungerar som en förstärkning av det totala utbudet av konsumentvägledning i Sverige. Motionärerna anser vidare att det är angeläget att fortsätta arbeta för att utveckla metoder för att nå ut med konsumentvägledning till alla konsumenter och att det finns tillgång till information på olika språk. Vägledningen behöver också vara tillgänglig för personer med olika former av funktionsnedsättning. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta (yrkande 20). Motionärerna föreslår också ett tillkännagivande om att ge Konsumentverket ett utökad uppdrag att stärka konsumentmakten för personer med funktionsnedsättning (yrkande 21).

Den kommunala konsumentvägledningen

Kommunernas arbete med konsumentvägledning är ett frivilligt åtagande, och verksamheten kan därmed variera mellan kommunerna i fråga om innehåll, omfattning och organisation. Ibland samarbetar flera kommuner genom att t.ex. ha gemensam konsumentvägledning. Inom ramen för den kommunala konsumentvägledningen kan det förekomma direktrådgivning, dvs. efterfrågestyrd information om konsumentlagar, stöd vid tvister, ekonomiska råd och köpråd direkt till en enskild konsument, långsiktigt förebyggande arbete som exempelvis kontakter med och information till skolor, näringsliv och organisationer samt marknadsbevakning.

Konsumentverket ska stödja konsumentverksamheten i kommunerna med bl.a. utbildning och information (se förordningen [2009:607] med instruktion för Konsumentverket 3 § 3).

På Konsumentverkets webbplats Portalen kan personer som är verksamma inom kommunernas konsumentverksamhet ta del av aktuella nyheter och vägledande dokument inom konsumentområdet. Genom Portalen finns även möjlighet att dela information med kollegor i andra kommuner och ta del av Konsumentverkets utbildningar. Utbildningarna är kostnadsfria och ges i form av bl.a. e-kurser och webbseminarier. Via Portalen nås också funktionen Fråga experten där tjänstemän inom kommunernas konsumentverksamhet kan ställa frågor till experter hos Konsumentverket, Kronofogden och konsument-

byråerna. Vidare erbjuds alla som bedriver kommunal konsumentvägledning möjlighet att få tillgång till Konsumentverkets statistikverktyg Konstat som är ett verktyg för omvärldsbevakning särskilt avsett för att fånga upp problem och tendenser som har kommit in till den kommunala konsumentvägledningen.

Konsumentverket följer vidare utvecklingen av konsumentverksamheten i kommunerna och lämnar årligen en lägesbeskrivning av verksamheten.

Av den rapport som Konsumentverket lämnade 2021 framgår att 179 kommuner våren 2021 erbjöd konsumentvägledning, vilket var en minskning med 24 kommuner jämfört med 2020. Det är 112 kommuner som bedriver konsumentvägledning i egen regi, och 27 av dessa säljer även verksamhet till en annan kommun. 67 kommuner köper verksamhet av en annan kommun eller konsult. Konsumentvägledningens omfattning och organisering varierar stort mellan olika kommuner. Merparten av konsumentvägledningens arbete sker inom arbetsområdet vägledning för enskilda konsumenter. Under de senaste åren har antalet kommuner som har konsumentvägledning och budget- och skuldrådgivning i en gemensam verksamhet ökat. Totalt har 77 kommuner gemensam verksamhet.

Hallå konsument – en rikstäckande upplysningstjänst för konsumenter

Våren 2015 startade Hallå konsument som är en rikstäckande upplysningstjänst för konsumenter. Upplysningstjänsten ska tillhandahålla opartisk information och vägledning till konsumenter. Upplysningstjänsten ska också tillhandahålla information som syftar till att underlätta för konsumenter att göra väl avvägda val. Där ingår även information om miljömässigt hållbar konsumtion relaterad till generationsmålet för miljöarbetet och miljö kvalitetsmålen, liksom information om andra hållbarhetsaspekter när det bedöms lämpligt. Tjänsten syftar till att göra konsumentstödet mer känt och lättillgängligt och till att ge konsumenterna tillgång till stöd på ett mer samordnat och effektivt sätt. Konsumentverket ansvarar för att tillhandahålla och samordna upplysningstjänsten. Tjänsten drivs i samarbete med flera andra myndigheter, de fyra konsumentbyråerna och landets kommuner via konsumentvägledning och budget- och skuldrådgivning. Tjänsten ska främst vara tillgänglig via internet, men även via telefon (se 4 § förordningen [2014:110] om en upplysningstjänst för konsumenter). Vägledare svarar på frågor eller hjälper konsumenten vidare till den kommunala konsumentverksamheten eller till samverkande myndigheter och konsumentbyråer. Vägledning kan ges på svenska och engelska. Information på webbplatsen finns bl.a. som lättläst och på teckenspråk. Besökaren kan också få innehållet på webbplatsen uppläst. Vidare finns information på webbplatsen på flera språk. På webbplatsen informeras också om att personer som vill kontakta Hallå konsument kan använda sig av förmedlingstjänster som t.ex. Bildtelefon, Teletal och Texttelefoni.

Konsumentverkets ansvar för funktionshindersfrågor

Konsumentverket har ett särskilt ansvar att föra in frågor som rör funktionshinder i verksamheten. Konsumentverket ska enligt sin instruktion inom sitt verksamhetsområde integrera ett funktionshindersperspektiv och utifrån detta stödja och driva på övriga berörda parter (förordningen [2009:607] med instruktion för Konsumentverket 2 § 3). Målet är att alla konsumenter ska kunna göra medvetna val och känna till sina rättigheter och skyldigheter oavsett funktionsförmåga.

Regeringen beslutade i september 2021 om en strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken under 2021–2031. Uppföljningen av funktionshinderspolitiken ska genomföras av ett antal myndigheter, bl.a. Konsumentverket. Enligt uppdraget bör myndigheterna redovisa de åtgärder som respektive myndighet vidtagit för att nå det nationella målet för funktionshinderspolitiken. Vidare bör myndigheterna, i den utsträckning det är möjligt, bedöma måluppfyllelsen och redogöra för den i sitt underlag för uppföljningen.

I sin årsredovisning för 2021 uppger Konsumentverket att verket under året har säkerställt att konsumentverket.se, liksom hallåkonsument.se uppfyller kraven på tillgänglighet för personer med funktionshinder. Genom ett kontinuerligt arbete med hur information uttrycks och struktureras på webbplatserna underlättar verket för alla konsumenter att ta del av informationen.

Allmänna reklamationsnämnden

Allmänna reklamationsnämnden har som huvudsaklig uppgift att pröva tvister mellan konsumenter och näringsidkare och rekommendera en lösning. I Allmänna reklamationsnämndens uppdrag ingår även att stödja den kommunala konsumentverksamhetens hantering av tvister genom utbildning och information. I Allmänna reklamationsnämndens årsredovisning för 2021 anges bl.a. att Allmänna reklamationsnämnden har deltagit i utbildningen av nya konsumentvägledare och i webinarier för konsumentvägledare som anordnats av Konsumentverket. Nämndens jurister har funnits tillgängliga för konsumentvägledarnas frågor och vägledarna har också haft möjlighet att prenumerera på beslut och få statistik som rör deras kommun. Nämnden har också hållit utbildningar samt deltagit i seminarier anordnade av Konsumentvägledarnas förening.

Konsumentbyråerna

Det finns fyra självständiga rådgivningsbyråer i Sverige som ger kostnadsfri och opartisk information och vägledning till konsumenter:

- Konsumenternas Bank- och finansbyrå
- Konsumenternas Försäkringsbyrå

- Konsumenternas Energimarknadsbyrå
- Telekområdgivarna

Samtliga byråer finansieras av respektive bransch.

Utredning om det oberoende konsumentstödet

Regeringen gav i maj 2018 Statskontoret i uppdrag att bedöma ändamålsenligheten och effektiviteten i det stöd i form av opartisk information och vägledning som förmedlas till konsumenter. Statskontoret skulle vidare överväga möjliga förbättringar när det gäller konsumentstödet. Uppdraget redovisades våren 2019 i rapporten Det oberoende konsumentstödet (rapport 2019:7).

I rapporten gör Statskontoret bl.a. följande bedömning:

Statskontoret bedömer att det oberoende konsumentstödet sammantaget har blivit mer ändamålsenligt och effektivt för en majoritet av konsumenterna, efter att staten har tagit ett större ansvar för området genom att inrätta Hallå konsument. Men att inrätta Hallå konsument har också bidragit till att allt färre kommuner erbjuder konsumentvägledning. Det gör att stödet i delar av landet har försämrats för de konsumenter som behöver hjälp genom personliga möten med en konsumentvägledare.

Statskontoret föreslår att regeringen bör överväga vissa åtgärder för att det oberoende konsumentstödet ska bli mer ändamålsenligt och effektivt.

- Regeringen kan överväga om konsumentvägledningen ska vara en frivillig uppgift. Om regeringen vill säkerställa att kommunerna tillhandahåller konsumentvägledning och inriktar verksamheten på ett särskilt sätt behöver denna uppgift regleras genom lagstiftning.
- Om regeringen inte vill lagstadga konsumentvägledningen behöver regeringen på annat sätt tydliggöra den kommunala vägledningens syfte och hur den kan komplettera det statliga stödet. Till exempel kan regeringen ge Konsumentverket i uppdrag att utveckla riktlinjer för vad den kommunala konsumentvägledningen bör prioritera.
- Regeringen kan också ge Konsumentverket tydligare vägledning om det stöd som myndigheten ska ge till kommunerna för att bidra till att den kommunala vägledningen uppnår regeringens syfte.
- Hallå konsument kan även ta ett större ansvar för ett fördjupat konsumentstöd inom ramen för den verksamhet och de kanaler de har till sitt förfogande i dag.
- Därutöver kan regeringen använda bidraget till civila samhället för att stimulera organisationer inom detta område att i högre grad arbeta gentemot konsumenter med särskilda behov av stöd.

Uppdrag att främja och utveckla ett behovsanpassat konsumentstöd

Regeringen gav den 20 februari 2020 Konsumentverket i uppdrag att identifiera och stödja olika samhällsaktörer som har förutsättningar att hjälpa konsumenter i särskilt behov av stöd med att ta till vara sina intressen i samband med köp och med att hantera privatekonomiska problem. I uppdraget ingår att ta fram metodstöd och stödverktyg samt erbjuda utbildning, liksom att aktivt arbeta för att stödet blir känt bland relevanta aktörer. I uppdraget ingår även att främja samverkan mellan aktörer på lokal nivå, inklusive den kommunala konsumentverksamheten. Tänkbara aktörer kan enligt regeringen t.ex. vara myndigheter, kommuner, yrkesföreningar samt andra organisationer som riktar sig till äldre, unga, språksvaga, personer med små ekonomiska marginaler och konsumenter med funktionsnedsättning.

Konsumentverket ska vid genomförandet av uppdraget efterfråga kunskaper, erfarenheter och synpunkter från Konsumentvägledarnas förening, Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare i kommunal tjänst, Sveriges Kommuner och Regioner och andra relevanta aktörer, inklusive civilsamhällets organisationer.

Konsumentverket ska redovisa genomförandet av uppdraget och de resultat som uppnåtts till regeringen senast den 1 mars 2023. Lägesrapporter ska lämnas den 1 mars 2021 och den 1 mars 2022.

En första lägesrapport lämnades i Konsumentverkets årsredovisning för 2020 och ytterligare en lägesrapport lämnades i årsredovisningen för 2021.

I årsredovisningen för 2021 anförde Konsumentverket bl.a. följande:

En behovskartläggning har gjorts bland aktörer som möter konsumenter, med fokus på verksamheter som kommer i kontakt med personer som har särskilda behov, exempelvis på grund av funktionsnedsättning, ålder eller språksvårigheter.

I det inledande skedet hade Konsumentverket kontakt med 18 relevanta aktörer, bland andra Funktionsrätt Sverige, samarbetsorgan för funktionshinderorganisationer, och Begripsam, som företräder personer med kognitiva funktionsnedsättningar. Under 2021 har vi arbetat vidare med kartläggningen och även varit i kontakt med en lokal funktionshinderorganisation, FUB rättsombud. Vår bedömning är att det finns flera funktionshinderorganisationer som kan vara potentiella mottagare av Konsumentverkets stöd.

Kartläggningen av aktörernas behov av stöd och en inventering av befintligt stöd utgjorde underlag till ett första utbildnings- och stödmaterial som publicerats på konsumentverket.se. Vi har påbörjat arbetet med att sprida kunskap om stödet. Samarbete har inletts med flera olika aktörer i syfte att nå ut med det stöd Konsumentverket erbjuder och för att förstå mer om vilka förutsättningar olika aktörer har för att stötta konsumenter i särskilt behov av stöd. Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare, Yrkesföreningen för personliga ombud, regionernas barnhälsovård, pensionärsorganisationer och trossamfund är några av dessa aktörer. Utöver det har samarbete påbörjats med Socialstyrelsen, Sveriges kommuner och regioner, Finansinspektionen, Kronofogden och Kriminalvården för att sprida det samlade stöd som finns.

Konsumentagendan

I den nya EU-strategin för konsumentpolitiken som presenterades i november 2020 (konsumentagendan), COM(2020) 696, anges att kommissionen fr.o.m. 2021 planerar för åtgärder för att stödja initiativ för lokal rådgivning till konsumenter som av strukturella eller personliga skäl inte har tillgång till stöd och information som tillhandahålls på nätet eller vid centrala informationskontor.

Riksdagens tillkännagivande

Riksdagen beslutade våren 2021, på förslag av utskottet, om ett tillkännagivande om att regeringen bör se över hur den kommunala konsumentvägledningen kan stärkas och utvecklas och tillkännager detta för regeringen (bet. 2020/21:CU12, rskr. 2020/21:267).

I betänkandet anförde utskottet bl.a. följande:

Som redovisas ovan erbjuder allt färre kommuner konsumentvägledning. Detta är en oroande utveckling. Utskottet anser att det är viktigt att alla konsumenter oavsett var de bor har tillgång till en god konsumentvägledning. Ett välfungerande konsumentupplysningsarbete är betydelsefullt såväl för samhället och samhällsekonomin som för enskilda individer. De mer komplexa konsumentmarknaderna med nya produkter, marknadsföringsmetoder och försäljningsmodeller innebär att behovet av information och vägledning ökar. Utskottet anser att den kommunala konsumentvägledningen fyller en viktig funktion både när det gäller det förbyggande arbetet och rådgivning till enskilda konsumenter. Den kommunala konsumentvägledningen har en särskilt betydelsefull roll när det gäller att ge stöd till konsumenter som är i behov av rådgivning vid ett personligt möte.

Utskottet anser mot denna bakgrund att det är angeläget att regeringen i det fortsatta arbetet särskilt ser över hur den kommunala konsumentvägledningen kan stärkas och utvecklas. I detta arbete behöver frågor som samhällsekonomiska vinster av kommunal konsumentvägledning och samverkan med aktörer på lokal nivå, bl.a. företag, bli väl belysta. Det bör även övervägas hur Konsumentverket och Allmänna reklamationsnämnden ytterligare kan stödja den kommunala konsumentvägledningen.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Tidigare behandling

I betänkande 2020/21:CU12 behandlade utskottet även motionsyrkanden om bl.a. konsumentupplysningstjänsten Hallå konsument och att ge Konsumentverket i uppdrag att stärka konsumentmakten för personer med funktionsnedsättning. Utskottet föreslog att riksdagen skulle avslå motionsyrkandena, och riksdagen följde utskottets förslag.

Interpellationssvar

Statsrådet Max Elger anförde bl.a. följande i en interpellationsdebatt den 13 januari 2022 om hur han avser att agera för att möta riksdagens

tillkännagivande om att stärka och utveckla den kommunala konsumentvägledningen och om han avser att verka för att alla Sveriges konsumenter ska ha ett likvärdigt konsumentskydd (ip. 2021/22:170):

Ett stort antal konsumenter får hjälp av Konsumentverkets konsumentupplysningstjänst Hallå konsument. Men konsumenter i särskilt behov av stöd är ofta mer hjälpta av förebyggande och personligt anpassade insatser. De kommunala konsumentvägledarna utgör därför ett viktigt stöd för i synnerhet dessa konsumenter. Men som [...] framhåller drar många kommuner ned på resurserna till kommunal konsumentvägledning.

Min företrädare Lena Micko har haft ett flertal möten med företrädare för kommuner och civilsamhället, liksom med enskilda konsumentvägledare, för att diskutera stödet till konsumenter. Så sent som i oktober bjöd hon tillsammans med Sveriges Kommuner och Regioners ordförande in förtroendevalda och kommunala förvaltningschefer till ett seminarium om konsumentvägledning i syfte att öka förståelsen för vilka frågor som konsumentvägledningen kan hantera och belysa de utmaningar som finns med att erbjuda stöd och hjälp till särskilt utsatta konsumenter.

Men fler aktörer behöver engageras i arbetet med att stötta sårbara konsumenter. Konsumentverket har därför fått i uppdrag att identifiera och stödja olika samhällsaktörer, bland annat inom det civila samhället, som har förutsättningar att hjälpa konsumenter i särskilt behov av stöd med att ta till vara sina intressen i samband med köp och med att hantera privatekonomiska problem.

Personer med mer omfattande ekonomiska problem kan i första hand få hjälp via de budget- och skuldrådgivare som finns i alla kommuner. Regeringen tar frågan om överskudsättning på stort allvar och har nyligen tillsatt en utredning som ska föreslå åtgärder som motverkar riskfylld kreditgivning och överskudsättning.

Jag följer noga utvecklingen på området. Och ytterligare åtgärder kommer att övervägas av regeringen, bland annat med anledning av riksdagens tillkännagivande om att regeringen bör se över hur den kommunala konsumentvägledningen kan stärkas och utvecklas.

Frågesvar

Statsrådet Max Elger anförde följande den 15 december 2021 som svar på en skriftlig fråga (fr. 2021/22:471) om huruvida han ser behov av utökad satsning på konsumentvägledning för gruppen äldre inom digitala konsumentfrågor, och hur det i så fall ska ske:

Goda kunskaper om och möjligheter att nyttja digitala verktyg är ofta en förutsättning för att fullt ut delta i dagens samhälle. Utöver det stöd som [...] nämner vill jag framhålla den hjälp konsumenter kan få per telefon av den nationella upplysningstjänsten Hallå konsument och de branschfinansierade konsumentbyråerna. I många kommuner finns det konsumentvägledare som kan ge rådgivning. De tre stora pensionärsorganisationerna erbjuder sedan en tid tillbaka också viss konsumentrådgivning.

Konsumentverket har sedan tidigare fått i uppdrag att identifiera och stödja olika samhällsaktörer som har förutsättningar att hjälpa konsumenter i särskilt behov av stöd med att ta tillvara sina intressen i samband med köp och med att hantera privatekonomiska problem. I uppdraget ingår bl.a. att ta fram metodstöd, erbjuda utbildning och att

aktivt arbeta för att stödet blir känt bland relevanta aktörer, t.ex. organisationer som riktar sig till äldre. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 mars 2023.

Mina företrädare har haft återkommande möten med olika aktörer om hur konsumentvägledning kan komma de mest utsatta till del och jag kommer att noga följa utvecklingen på området. Ytterligare åtgärder kan komma att övervägas av regeringen.

Regeringens skrivelse 2021/22:75

När det gäller tillkännagivandet från våren 2021 om att regeringen bör se över hur den kommunala konsumentvägledningen kan stärkas och utvecklas anger regeringen i skrivelse 2021/22:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2021 bl.a. att ansvarigt statsråd genomfört flera möten med representanter från kommuner och civila samhället för att diskutera konsumentvägledning, inklusive ett seminarium tillsammans med Sveriges Kommuner och Regioner i oktober 2021 riktat till förtroendevalda och förvaltningschefer i samtliga kommuner. Ärendet bereds vidare inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

De alltmer komplexa konsumentmarknaderna med nya produkter, marknadsföringsmetoder och försäljningsmodeller medför ett ökat behov av information och vägledning till konsumenter. Här fyller den kommunala konsumentvägledningen enligt utskottet en viktig funktion, både när det gäller det förebyggande arbetet och rådgivning till enskilda konsumenter. Den kommunala konsumentvägledningen har en särskilt betydelsefull roll när det gäller att ge stöd till konsumenter som är i behov av rådgivning vid ett personligt möte. Mot denna bakgrund är det enligt utskottet viktigt att alla konsumenter har tillgång till en god konsumentvägledning oavsett var de bor. Att antalet kommuner som erbjuder konsumentvägledning fortsätter att minska är därför en oroande utveckling.

Som redovisas ovan har Konsumentverket ett pågående regeringsuppdrag att identifiera och stödja olika samhällsaktörer som har förutsättningar att hjälpa konsumenter i särskilt behov av stöd med att ta till vara sina intressen i samband med köp och med att hantera privatekonomiska problem. I uppdraget ingår att ta fram metodstöd och stödverktyg samt erbjuda utbildning, liksom att aktivt arbeta för att stödet blir känt bland relevanta aktörer. I uppdraget ingår även att främja samverkan mellan aktörer på lokal nivå, inklusive den kommunala konsumentverksamheten. På förslag av utskottet beslutade riksdagen våren 2021 om ett tillkännagivande om att regeringen i det fortsatta arbetet särskilt bör se över hur den kommunala konsumentvägledningen kan stärkas och utvecklas.

Statsrådet Max Elger har i en interpellationsdebatt i januari 2022 om åtgärder med anledning av tillkännagivandet bl.a. anfört att det tidigare ansvariga statsrådet haft ett flertal möten med företrädare för kommuner och

civilsamhället, liksom med enskilda konsumentvägledare, för att diskutera stödet till konsumenter. I oktober 2021 anordnades även ett seminarium om konsumentvägledning tillsammans med Sveriges Kommuner och Regioners ordförande riktat till förtroendevalda och kommunala förvaltningschefer i syfte att öka förståelsen för vilka frågor som konsumentvägledningen kan hantera och belysa de utmaningar som finns med att erbjuda stöd och hjälp till särskilt utsatta konsumenter. Statsrådet Max Elger hänvisade även till Konsumentverkets pågående uppdrag samt anförde vidare att han noga följer utvecklingen på området.

Utskottet anser att resultatet av det pågående arbetet bör avvaktas. Som framgår av interpellationssvaret kommer regeringen också att överväga ytterligare åtgärder bl.a. med anledning av tillkännagivandet. Det finns därför inte anledning att nu rikta något nytt tillkännagivande till regeringen om den kommunala konsumentvägledningen. Riksdagen bör därför avslå motionerna 2021/22:3705 (M) yrkande 1, 2021/22:2538 (SD) yrkande 2, 2021/22:3231 (C) yrkandena 1 och 2 samt 2021/22:2600 (V) yrkandena 1 och 2.

När det gäller motion 2021/22:4000 (L) yrkandena 20 och 21 vill utskottet peka på att det finns information på konsumentupplysningstjänsten Hallå konsumenters webbplats på flera språk. Hallå konsumenters vägledare kan besvara frågor på svenska och engelska. Information på webbplatsen finns bl.a. som lättläst och på teckenspråk. Besökaren kan också få innehållet på webbplatsen uppläst. I sin årsredovisning för 2021 uppger Konsumentverket att verket under året har säkerställt att webbplatserna konsumentverket.se och hallåkonsument.se uppfyller kraven på tillgänglighet för personer med funktionshinder. Enligt sin instruktion ska Konsumentverket inom sitt verksamhetsområde integrera ett funktionshindersperspektiv och utifrån detta stödja och driva på övriga berörda parter. Konsumentverket är vidare en av de myndigheter som ska genomföra en uppföljning i enlighet med regeringens strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken under 2021–2031. Mot denna bakgrund finns inte behov av något initiativ från riksdagens sida med anledning av dessa motionsyrkanden.

Sammanfattningsvis bör samtliga motionsyrkanden avslås.

Resegarantisystemet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om resegarantisystemet. Utskottet hänvisar till riksdagens tillkännagivande om att utreda det nuvarande resegarantisystemet och pågående arbete.

Jämför reservation 6 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:3231 yrkande 23 föreslår Martina Johansson m.fl. (C) ett tillkännagivande om att ta fram en lösning som säkerställer att resenärer har ett ekonomiskt skydd i de fall resor måste ställas in av orsaker som ligger utanför arrangörens kontroll. Motionärerna hänvisar till riksdagens tillkännagivande (se nedan) och anför att det är angeläget att regeringen skyndsamt återkommer till riksdagen med förslag som innebär garantier åt resebranschen och dess kunder samt att en fond kan byggas upp för framtida återbetalningar.

Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M) anför i motion 2021/22:2749 att reglerna för resegarantin bör ses över i syfte att tydliggöra lagstiftningen och skapa ett rättvisare regelverk för arrangörer vars resenärer betalar i efterskott. Ett tillkännagivande föreslås i enlighet med detta.

Bakgrund

Paketresedirektivet

Direktivet (EU) 2015/2302 om paketresor och sammanlänkade researrangemang (paketresedirektivet) är ett s.k. fullharmoniseringsdirektiv, såvida inte annat föreskrivs i direktivet. Syftet med direktivet är att anpassa regelverket till utvecklingen på resemaknaden. Direktivet innehåller nya, ändrade eller förtydligade regler när det gäller t.ex. arrangörens ansvar för att fullgöra paketresan och resenärens rätt att avboka en paketresa. Direktivet innehåller även mer preciserade bestämmelser om det skydd vid obestånd som ska tillhandahållas vid försäljning av paketresor och sammanlänkade researrangemang.

Paketreselagen

Den 1 augusti 2018 trädde paketreselagen (2018:1217) i kraft. Tillsammans med resegarantilagen (se nedan) genomför lagen paketresedirektivet i svensk rätt (prop. 2017/18:225–226, bet. 2017/18:CU29, rskr. 2017/18:373–374).

Paketreselagen gäller för paketresor som näringsidkare säljer eller erbjuder till försäljning och för sammanlänkade researrangemang som näringsidkare genom förmedling eller på annat sätt underlättar uppkomsten av. Med paketresa avses i lagen en kombination av minst två olika typer av resetjänster

som avser samma resa om resetjänsterna sätts ihop av en näringsidkare innan ett avtal om samtliga resetjänster ingås, eller om resetjänsterna i annat fall tillhandahålls eller anskaffas på vissa sätt som anges i lagen. En resetjänst kan vara transport, boende, hyra av bil eller motorcykel eller en turisttjänst. En turisttjänst kan t.ex. vara ett teaterbesök eller ett idrottsevenemang.

Med sammanlänkat researrangemang avses ett arrangemang som innehåller minst två olika typer av resetjänster som, utan att vara en paketresa, avser samma resa där resetjänsterna köps genom separata avtal med en eller flera resetjänstleverantörer, om en näringsidkare genom förmedling eller på annat sätt underlättar resenärens separata val och betalningar av resetjänsterna vid ett enda besök hos eller en enda kontakt med näringsidkarens försäljningsställe, eller på ett riktat sätt förmedlar eller på något annat riktat sätt underlättar ett köp av minst ytterligare en resetjänst från en annan näringsidkare och avtalet om den resetjänsten ingås inom 24 timmar från det att bokningen av den första resetjänsten bekräftades. För att ett researrangemang som består av två olika typer av resetjänster, där en eller flera resetjänster är turisttjänster, ska vara ett sammanlänkat researrangemang krävs att turisttjänsten eller turisttjänsterna står för en betydande del av värdet på arrangemanget eller att den eller de på något annat sätt utgör ett väsentligt inslag i arrangemanget.

Paketreselagen är tvingande till resenärens förmån. Med resenär avses en fysisk person som avser att ingå ett avtal som omfattas av lagen eller som har rätt att resa till följd av ett sådant avtal.

En resenär får enligt lagen avbeställa en paketresa innan den har påbörjats. Resenärens ska i så fall betala en avbeställningsavgift om arrangören begär det, och rätten att ta ut en sådan avgift framgår av paketreseavtalet. Arrangören får dock inte ta ut någon avgift om genomförandet av paketresan väsentligen påverkas av oundvikliga och extraordinära omständigheter på resmålet eller i dess omedelbara närhet. Detsamma gäller om transporten av passagerare till resmålet väsentligen påverkas av oundvikliga och extraordinära omständigheter (3 kap. 1 §).

Arrangören får ställa in en paketresa om den inte kan genomföras på grund av oundvikliga och extraordinära omständigheter (3 kap. 8 § andra stycket).

Som exempel på när en resenär kan undgå avbeställningsavgift vid avbokning och när en arrangör har rätt att ställa in en paketresa nämns i förarbetena bl.a. större risker för människors hälsa eller utbrott av allvarlig sjukdom vid resmålet. Vid bedömning av de aktuella förhållandena kan de särskilda reserekommendationer som Utrikesdepartementet utfärdar beaktas (se prop. 2017/18:225 s. 123 och 130).

Om resenärens avbeställer paketresan eller arrangören ställer in den ska arrangören utan onödigt dröjsmål och senast inom 14 dagar betala tillbaka det som resenärens har betalat för resan (3 kap. 9 §).

Resegarantilagen

Den 1 augusti 2018 trädde resegarantilagen (2018:1218) i kraft. Resegarantilagen genomför paketresedirektivets bestämmelser om skydd vid obestånd. Lagen tillämpas på sådana paketresor och sammanlänkade researrangemang som omfattas av den nya paketreselagen. Med resegaranti avses ett skydd mot ekonomisk skada som kan drabba resenärer till följd av insolvens hos arrangörer av paketresor eller näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättat uppkomsten av sammanlänkade researrangemang (2 §).

Resegarantin gäller inte vid köp av endast flygbiljetter.

Arrangörer av paketresor är skyldiga att se till att paketresorna omfattas av en resegaranti som är godkänd enligt resegarantilagen. Detsamma gäller näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättar uppkomsten av sammanlänkade researrangemang när det gäller sådana arrangemang (4 och 5 §§). Paketresor som inte innefattar någon passagerartransport och för vilka betalning inte heller görs förrän efter det att paketresan har genomförts behöver inte omfattas av resegaranti (4 §).

Lagen möjliggör insolvensskydd i olika former så att aktörerna har möjlighet att välja den lösning som bäst passar deras verksamhet. Resegarantin ska bestå av en betalningsutfästelse av en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett försäkringsbolag och som fullgörs efter uppmaning, en försäkring, deponerade medel eller något annat liknande åtagande (13 §).

Resegarantin ska säkerställa att de betalningar som görs för resan betalas tillbaka till resenären i den utsträckning reseavtalet inte fullgörs till följd av insolvens hos arrangören. Resegarantin ska också säkerställa hemtransport och inkvartering, om det behövs i avvaktan på hemtransporten. Resegarantin ska omfatta rimligt förutsebara kostnader (6–8 §§).

Resegarantin ska ge resenärerna rätt till ersättning som utan onödigt dröjsmål betalas ut när det står klart att en resetjänst inte kommer att fullgöras inom skälig tid och det är sannolikt att det beror på insolvens hos arrangören eller den näringsidkare som genom förmedling eller på annat sätt underlättat uppkomsten av ett sammanlänkat researrangemang (9 §).

Kammarkollegiet prövar om det finns skyldighet att ordna resegaranti och om resegarantin kan godkännas. Kammarkollegiet prövar även en begäran om ersättning från en resegaranti om inte annat följer av de villkor som gäller för resegarantin.

Den som själv har avbokat en paketresa t.ex. på grund av att Utrikesdepartementet avråder från resor till resmålet får inte ersättning ur en resegaranti vid en efterföljande konkurs.

EU:s flygpassagerarförordning

Bestämmelser om ersättning vid inställda resor finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt

försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91 (flygpassagerarförordningen).

Om ett flygbolag ställer in en flygning (oavsett orsak) måste det enligt förordningen erbjuda passagerarna antingen återbetalning av biljettpriset inom sju dagar eller ombokning av resan (artikel 8).

Konsumentagendan

Den 13 november 2020 presenterade kommissionen en ny konsumentagenda för EU, Ny strategi för konsumentpolitiken – en hållbar återhämtning genom stärkt konsumentresiliens (COM(2020) 696). Strategin avser bl.a. att främja en grönare, mer digital och rättvisare inre marknad i syfte att öka förtroendet hos konsumenterna. Strategin omfattar 22 åtgärder inom fem prioriterade områden. Några av åtgärderna rör covid-19-pandemin.

När det gäller åtgärder som beaktar pandemin anför kommissionen bl.a. att erfarenheterna från pandemin och tidigare händelser fordrar en djupare analys av huruvida det nuvarande regelverket för paketresor (också när det gäller insolvensskydd) fortfarande är helt i stånd att alltid säkerställa ett robust och heltäckande konsumentskydd med beaktande även av utvecklingen i fråga om passagerarrättigheter. Kommissionen planerar att senast 2022 analysera i vilken mån paketresedirektivet fortfarande fyller sin funktion mot bakgrund av den senaste tidens kriser och på grundval av 2021 års rapport om direktivets tillämpning (åtgärd 1).

I kommissionens arbetsprogram för 2022, COM(2021) 645, anger kommissionen att den mot bakgrund av utvärderingen kan lägga fram ett förslag till översyn av paketresedirektivet i slutet av 2022.

Riksdagens tillkännagivande

Riksdagen beslutade i mars 2021, efter ett utskottsinitiativ från civilutskottet, om ett tillkännagivande om att regeringen snarast bör låta utreda det nuvarande resegarantisystemet (bet. 2020/21:CU26, rskr. 2020/21:225).

I betänkandet anförde utskottet bl.a. att pandemin blottlagt allvarliga brister när det gäller konsumentskyddet i det nuvarande svenska resegarantisystemet och att det är uppenbart att det behövs ett system som säkerställer att resenärerna har ett ekonomiskt skydd när ett arrangemang måste ställas in på grund av orsaker som ligger utanför arrangörens kontroll samtidigt som reseföretag skyddas från konkurs. För att få till stånd en hållbar lösning för framtiden ansåg utskottet att det behöver göras en bred och förutsättningslös översyn av det svenska resegarantisystemet. Det kan eventuellt behövas lagändringar när det gäller resegarantierna. Utskottet ansåg bl.a. att regeringen snarast bör tillsätta en utredning som ser över utformningen av det svenska resegarantisystemet och tar fram en lösning som säkerställer att resenärer har ett starkare ekonomiskt skydd.

Utredningen Ett förbättrat resegarantisystem

Regeringen gav den 22 december 2021 en särskild utredare i uppdrag att se över det svenska resegarantisystemet. Syftet är att utvärdera om det nuvarande systemet fungerar ändamålsenligt, särskilt med hänsyn till hur spridningen av sjukdomen covid-19 påverkat resemarknaden (dir. 2021:114).

Utredaren ska bl.a.

- utvärdera om det nuvarande resegarantisystemet ger resenärer ett tillräckligt skydd vid inställda paketresor, och bedöma om det finns skäl att utvidga systemet till att omfatta även situationer där en resa ställs in av andra skäl än paketresearrangörens insolvens
- bedöma om det finns skäl att reformera resegarantisystemet för att möjliggöra att det tas i anspråk för stöd åt paketreseföretag som saknar medel att återbetala resenärer vid inställda resor
- ta ställning till om det finns skäl att införa ett resegarantisystem även för reguljära flygresor
- om utredaren bedömer att det finns skäl att förändra det nuvarande resegarantisystemet, lämna förslag på hur systemet bör utformas och förvaltas
- föreslå nödvändiga författningsändringar.

Uppdraget ska redovisas senast den 22 juni 2023.

Tidigare behandling

Ett motionsyrkande om en översyn av reglerna för resegarantin när det gäller arrangörer vars resenärer betalar i efterskott behandlades av utskottet våren 2021 i betänkande 2021/22:CU12. Utskottet föreslog att motionsyrkandet skulle avslås med hänvisning till riksdagens tillkännagivande om att regeringen snarast bör låta utreda det nuvarande resegarantisystemet. Riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan beslutade riksdagen våren 2021, efter ett utskottsinitiativ från utskottet, om ett tillkännagivande om att regeringen snarast bör låta utreda det nuvarande resegarantisystemet. Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att se över systemet. Syftet är att utvärdera om det nuvarande resegarantisystemet fungerar ändamålsenligt, särskilt med hänsyn till hur spridningen av sjukdomen covid-19 påverkat resemarknaden.

Utskottet anser att resultatet av det pågående arbetet bör avvaktas. Det finns därför inte anledning att nu rikta något ytterligare tillkännagivande till regeringen om resegarantisystemet.

Vidare har kommissionen i sitt arbetsprogram för 2022 aviserat att ett förslag till översyn av paketresedirektivet kan komma att läggas fram i slutet av 2022. Motionsyrkandena bör avslås.

Förbud mot reklam för fossil energi

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om förbud mot reklam för fossil energi.

Jämför reservation 7 (V).

Motionen

I partimotion 2021/22:3277 yrkande 36 föreslår Nooshi Dadgostar m.fl. (V) ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning i syfte att ta fram förslag som innebär ett förbud mot reklam för verksamheter som innefattar fossil energi.

Konsumentverkets rapport Konsumtion på villovägar

Regeringen gav i mars 2020 Konsumentverket i uppdrag att identifiera betydande hinder för väl fungerande konsumentmarknader och för hållbar konsumtion. I uppdraget ingick även att identifiera för- och nackdelar med olika typer av åtgärder för att motverka dessa hinder. Konsumentverket redovisade uppdraget i november 2021 i rapporten Konsumtion på villovägar (Rapport 2021:2). I rapporten har Konsumentverket med stöd i forskning och med hjälp av andra aktörer tagit fram ett urval av betydande hinder för att den privata konsumtionen ska bli miljömässigt hållbar.

I rapporten anför Konsumentverket bl.a. följande:

Majoriteten av produkterna som erbjuds konsumenterna idag är inte miljömässigt hållbara. Marknadsföring som motiverar till konsumtion av uppenbart ohållbara produkter driver därmed en konsumtion som inte är miljömässigt hållbar. Ett exempel kan vara marknadsföring av fordon som drivs med fossila bränslen. Från ett samhällsperspektiv kan detta ses som ett hinder för en miljömässigt mer hållbar konsumtion.

Hindret som består av att konsumenterna genom marknadsföring motiveras att välja produkter med stor miljöpåverkan kan dock inte motverkas med marknadsföringslagen, åtminstone inte i nuvarande utformning. Eftersom det handlar om produkter som är tillåtna att säljas är det också tillåtet att marknadsföra dem, så länge det inte görs på ett vilseledande sätt. En tänkbar åtgärd är att reglera marknadsföring av sådana produkter. Sådan reglering finns redan för andra produkter som är tillåtna men där lagstiftaren velat begränsa försäljningen. Exempel är de restriktioner som gäller för marknadsföring av alkohol och tobaksprodukter. På vissa håll har det redan tagits liknande initiativ med miljöinriktning, exempelvis i Amsterdam där stadsfullmäktige beslutat om förbud mot marknadsföring i tunnelbanenätet av klimatpåverkande produkter som fossilbränsleddrivna bilar och billiga flygresor. Det har också lämnats ett så kallat medborgarförslag (European Citizens Initiative) till Europeiska kommissionen om förbud mot marknadsföring och sponsring av fossila bränslen. Det gäller både bränslena som sådana och användande av fordon som drivs av sådana bränslen.

Europeiska kommissionen har i många år arbetat med Product Environmental Footprint (PEF), ett verktyg för en helhetsbedömning av olika produkter ur ett miljöperspektiv. Om användandet av ett sådant verktyg blir obligatoriskt skulle även regelverket för marknadsföring kunna knytas till produkternas PEF-resultat. Då kunde ovan nämnda regleringar exempelvis utformas så att produkter med en större miljöpåverkan än ett visst PEF-värde måste förses med upplysande text när de marknadsförs. Detta skulle kunna öka konsumenters motivation och möjligheter att göra hållbara val.

Konsumentverket har identifierat tre områden som särskilt väsentliga för att undanröja hinder och förändra konsumtionen i en mer hållbar riktning. Dessa områden är styrning av utbudet, incitament för konsumenter att handla hållbart och konsumenters kunskap.

När det gäller styrning av utbudet anför Konsumentverket följande:

Det är inte realistiskt att förvänta sig att konsumenternas motivation och förmåga förändras på ett sätt som gör att de av egen kraft ställer om till en miljömässigt hållbar konsumtion i den takt som behövs. I stället pekar forskningen på att miljöproblem effektivast åtgärdas genom att den som orsakar miljöskadan får betala för den samhällsekonomiska förlust som orsakas. I de flesta fall är det olika led i produktionen som orsakar miljöskadan. Konsumentverkets slutsats är att det är nödvändigt och mest framgångsrikt med styrning på utbudssidan för att få till stånd en miljömässigt mer hållbar konsumtion i större omfattning. Utöver ekonomiska styrmedel kan bland annat regleringar, samhällsplanering och dialoger med näringslivet vara styrmedel som ger goda resultat på utbudssidan.

Rapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Konsumentagendan

Den 13 november 2020 presenterade kommissionen en ny EU-strategi för konsumentpolitiken (konsumentagendan), COM(2020) 696. Strategin avser bl.a. att främja en grönare, mer digital och rättvisare inre marknad i syfte att öka förtroendet bland konsumenterna. Strategin omfattar 22 åtgärder inom fem prioriterade områden, bl.a. grön omställning. Inom det området planerar kommissionen att lägga fram ett lagförslag om mer konsumentmakt i den gröna omställningen som syftar till att uppnå bättre information till konsumenter om produkters hållbarhet och bättre skydd mot bl.a. vilseledande miljöargument (greenwashing) och kort livslängd, och ett lagförslag om styrkande av miljöpåståenden baserat på metoderna för miljöavtryck. Kommissionen har aviserat ett förslag om mer konsumentmakt till den 30 mars 2022.

Europeiskt medborgarinitiativ

Europeiska kommissionen beslutade i juni 2021 att registrera ett europeiskt medborgarinitiativ med titeln Förbud reklam och sponsring som gäller fossila

bränslen (kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/1037). Slutdatumet för namninsamlingen är den 4 oktober 2022.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan har Konsumentverket i rapporten Konsumtion på villovägar (Rapport 2021:2) tagit upp frågor om marknadsföring av produkter med stor miljöpåverkan. Rapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Utskottet vill också nämna att kommissionen i juni 2021 beslutade att registrera ett europeiskt medborgarinitiativ om förbud mot reklam och sponsring som gäller fossila bränslen. Slutdatumet för namninsamlingen är den 4 oktober 2022.

Utskottet är inte berett att föreslå något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet. Motionsyrkandet bör avslås.

Information om klimatkompenserade produkter m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om klimatkompenserade produkter m.m. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete.

Jämför reservation 8 (C).

Motionen

I kommittémotion 2021/22:3684 föreslår Rickard Nordin m.fl. (C) tillkännagivanden om att dels ge Konsumentverket i uppdrag att tillsammans med näringslivet ta fram en märkning för produkter och tjänster som följer rekommendationer för klimatkompensation (yrkande 29), dels ge Konsumentverket i uppdrag att ta fram ett regelverk för kommunikation kring klimatkompenserade produkter och tjänster (yrkande 30). Motionärerna föreslår vidare tillkännagivanden om att fler produkter ska ha klimatdeklarationer (yrkande 34) samt att regeringen ska verka för att EU tar fram en klimatmärkning för utsläppsintensiva produkter och tjänster (yrkande 35).

Konsumentverkets verksamhet m.m.

Konsumentverket ska inom sitt verksamhetsområde verka för att generationsmålet och miljökvalitetsmålen nås och vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling. Myndigheten ska även bevaka och analysera förutsättningarna för konsumenter att agera på ett ur miljösynpunkt hållbart sätt (se förordningen [2009:607] med instruktion för Konsumentverket 2 § 1 och 3 § 2). Myndigheten arbetar bl.a. med att ta fram och sprida kunskap om miljömässigt hållbar konsumtion, granska miljöpåståenden i marknadsföring

och informera konsumenter om hållbar konsumtion. Information om hur konsumenter kan konsumera mer miljömässigt hållbart och minska sin klimatpåverkan samt hur olika produkter påverkar miljön lämnas bl.a. på upplysningstjänsten Hallå konsumenters webbplats. Konsumentverket ansvarar för att tillhandahålla och samordna upplysningstjänsten.

Information om klimatkompensation lämnas bl.a. på Naturvårdsverkets webbplats.

Konsumentverkets rapport Konsumtion på villovägar

Som tidigare redovisats i avsnittet Förbud mot reklam för fossil energi har Konsumentverket haft ett regeringsuppdrag att identifiera betydande hinder för väl fungerande konsumentmarknader och för hållbar konsumtion. I uppdraget ingick även att identifiera för- och nackdelar med olika typer av åtgärder för att motverka dessa hinder. Uppdraget redovisades i rapporten Konsumtion på villovägar (Rapport 2021:2).

Konsumentverket har identifierat tre områden som särskilt väsentliga för att undanröja hinder och förändra konsumtionen i en mer hållbar riktning. Dessa områden är styrning av utbudet, incitament för konsumenter att handla hållbart och konsumenters kunskap. Konsumentverket anför sammanfattningsvis bl.a. följande:

För att få till stånd en miljömässigt mer hållbar konsumtion i större skala behövs insatser som väsentligt ökar andelen sådan konsumtion utan att konsumenterna aktivt behöver göra sådana val. En viktig förutsättning är att det standardutbud av varor och tjänster som erbjuds konsumenterna är miljömässigt hållbart. En annan mycket viktig förutsättning är att priset för de mer hållbara produkterna inte avhåller från sådana val.

För att åstadkomma ett mer miljömässigt hållbart utbud behövs styrmedel riktade mot utbudssidan. För att främja konkurrenskraftiga priser kan olika former av styrmedel, riktade mot olika aktörer komma ifråga. Andra kompletterande åtgärder för att undanröja identifierade hinder är att skapa incitament för konsumenter att handla hållbart, exempelvis genom bidrag eller avdrag. Insatser som ger konsumenter kunskap kan också vara värdefulla, även om erfarenheten visar att effekten av informationsinsatser som enskild insats är mycket begränsad.

Rapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Konsumentverkets uppdrag att bl.a. främja spridning och vidareutveckling av information om miljömässigt hållbar konsumtion

Regeringen beslutade den 25 februari 2021 att ge Konsumentverket i uppdrag att främja spridning och vidareutveckling av information om miljömässigt hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi genom samverkan med andra aktörer som vill bidra till att sådan information sprids till konsumenter.

I uppdraget ingår att identifiera samhällsaktörer som kan ha goda förutsättningar att vidareförmedla och vidareutveckla informationen så att den på ett effektivt sätt kan nå ut till och användas av konsumenter.

Konsumentverket ska redovisa hur myndigheten genomfört uppdraget och en bedömning av resultatet till regeringen senast den 31 augusti 2022.

Tilläggsdirektiv till Miljömålsberedningen – strategi för minskad klimatpåverkan från konsumtion

Regeringen beslutade den 22 oktober 2020 att ge Miljömålsberedningen (M 2010:04) ett tilläggsuppdrag om att föreslå en samlad strategi för att minska klimatpåverkan från konsumtion i syfte att nå en klimatomfattigt hållbar konsumtion på ett kostnadseffektivt och samhällsekonomiskt effektivt sätt (dir. 2020:110 och 2022:6). Med klimatpåverkan från konsumtion avses utsläpp av växthusgaser från Sveriges efterfrågan av varor och tjänster, inklusive den offentliga sektorns efterfrågan.

Tilläggsuppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2022.

Förslag om klimatdeklarationer för resor

I en promemoria som utarbetats inom Infrastrukturdepartementet lämnas ett förslag till lag som innebär krav på transportörer att tillhandahålla klimatdeklarationer vid försäljning och erbjudande om försäljning av resor. Syftet med den föreslagna lagen är att synliggöra klimatpåverkan av resor och att en resenär ska kunna göra ett välgrundat val mellan olika färdssätt.

Promemorian innehåller även ett förslag till förordning med närmare bestämmelser om klimatdeklarationers innehåll och omfattning och hur klimatpåverkan kan beräknas. Kravet på klimatdeklarationer ska inledningsvis endast gälla för resor med flyg.

Promemorian bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

EU-miljömärket

EU-miljömärket – EU Ecolabel är EU:s officiella miljömärke. Bestämmelser om miljömärket finns i förordningen (EG) nr 66/2010 (miljömärkesförordningen). Miljömärkesförordningen tillämpas på alla varor och tjänster som tillhandahålls för distribution, konsumtion eller användning på unionsmarknaden, med undantag för humanläkemedel, veterinärmedicinska läkemedel och medicinsk utrustning. EU-miljömärket får endast användas för produkter som uppfyller kriterierna för de berörda produkterna. Kriterierna anger de miljökrav som en produkt måste uppfylla för att få bära märket. EU-miljömärket är en Typ 1-märkning enligt den internationella standarden ISO 14021 vilket bl.a. innebär att kraven fastställs oberoende av producenten/licensinnehavaren, kraven utarbetas med ett livscykelperspektiv och helhetssyn och skärps successivt samt att licensiering och kontroll genomförs av tredje part. För närvarande finns det ett tjugotal produktgrupper inom EU-miljömärket. Produktgrupperna är bl.a. möbler, städtjänster

inomhus, textilprodukter och elektroniska bildskärmar. EU-miljömärket är ett frivilligt miljömärkningssystem.

I Sverige ansvarar det statligt ägda bolaget Miljömärkning Sverige AB för det nordiska miljömärket Svanen och EU-miljömärket.

Konsumentagendan

Den 13 november 2020 presenterade kommissionen en ny EU-strategi för konsumentpolitiken (konsumentagendan), COM(2020) 696. Strategin avser bl.a. att främja en grönare, mer digital och rättvisare inre marknad i syfte att öka förtroendet bland konsumenterna. Strategin omfattar 22 åtgärder inom fem prioriterade områden, bl.a. grön omställning. Inom det området planerar kommissionen att lägga fram ett lagförslag om mer konsumentmakt i den gröna omställningen som syftar till att uppnå bättre information till konsumenterna om produkters hållbarhet och bättre skydd mot bl.a. vilseledande miljöargument (greenwashing) och kort livslängd, och ett lagförslag om styrkande av miljöpåståenden baserat på metoderna för miljöavtryck. Kommissionen har aviserat ett förslag om mer konsumentmakt till den 30 mars 2022.

Kommissionen planerar också att samarbeta med ekonomiska aktörer för att uppmuntra dem att frivilligt åta sig åtgärder till stöd för hållbar konsumtion utöver vad som krävs enligt lagstiftningen.

Budgetpropositionen för 2022

I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 18, s. 49) anförde regeringen bl.a. följande:

Ändamålsenlig information kan underlätta för konsumenterna att göra mer miljömedvetna och cirkulära val. Konsumenterna har dock varierande förutsättningar att ta till sig och agera i enlighet med informationen. Regeringen kommer därför bl.a. i samband med kommande initiativ på EU-nivå att verka för att konsumenterna ska få tillgång till information om varors och tjänsters miljöpåverkan som är lätt för dem att använda och för myndigheterna att kontrollera.

Utskottets ställningstagande

Konsumentverket ska, enligt myndighetens instruktion, inom sitt verksamhetsområde verka för att generationsmålet och miljö kvalitetsmålen nås och vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling. Myndigheten ska även bevaka och analysera förutsättningarna för konsumenterna att agera på ett ur miljösynpunkt hållbart sätt. I Konsumentverkets arbete med frågorna ingår bl.a. att ta fram och sprida kunskap om miljömedvetna hållbar konsumtion och informera konsumenterna om hållbar konsumtion. På upplysningstjänsten Hallå konsumentens webbplats, som samordnas av Konsumentverket, lämnas information om hur konsumenterna kan konsumera mer miljömedvetna hållbart

och minska sin klimatpåverkan samt hur olika produkter påverkar miljön. Konsumentverket har också ett pågående regeringsuppdrag att främja spridning och vidareutveckling av information om miljömässigt hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi genom samverkan med andra aktörer som vill bidra till att sådan information sprids till konsumenterna.

Konsumentverket har även nyligen i rapporten Konsumtion på villovägar redovisat ett regeringsuppdrag om att bl.a. identifiera betydande hinder för hållbar konsumtion. Rapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Vidare har kommissionen aviserat att den planerar att lägga fram ett lagförslag om mer konsumentmakt i den gröna omställningen som syftar till att uppnå bättre information till konsumenterna om produkters hållbarhet och bättre skydd mot bl.a. vilseledande miljöargument (greenwashing) och kort livslängd, och ett lagförslag om styrkande av miljöpåståenden baserat på metoderna för miljöavtryck.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2022 angett att den i samband med kommande initiativ på EU-nivå kommer att verka för att konsumenterna ska få tillgång till information om varors och tjänsters miljöpåverkan som är lätt för dem att använda och för myndigheterna att kontrollera.

Mot denna bakgrund är utskottet inte berett att föreslå något initiativ från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandena. De bör därför avslås.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsförslag som beretts i förenklad ordning. Jämför det särskilda yttrandet (M, SD, C, V, KD, L).

I motioner från allmänna motionstiden 2021/22 har det väckts förslag som rör bl.a. obeställd reklam, reklam riktad till barn, lagstiftning mot könsdiskriminerande reklam m.m., miljöpåståenden i reklam, bluffakturor, småhusentreprenad, snabbblån m.m. och produktsäkerhet.

Motionsförslagen rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Under riksmötet 2018/19 gjordes detta i betänkande 2018/19:CU10, under riksmötet 2019/20 i betänkande 2019/20:CU14 och under riksmötet 2020/21 i betänkande 2020/21:CU12.

Riksdagen har i enlighet med utskottets förslag avslagit motionsyrkandena. Utskottet avstyrker motionsförslagen med hänvisning till detta.

Reservationer

1. Telefonförsäljning av lotter och andra spel, punkt 1 (SD, C, KD)

av Larry Söder (KD), Mikael Eskilander (SD), Ola Johansson (C), Roger Hedlund (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 23 och

2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 11.

Ställningstagande

Det skriftlighetskrav som infördes 2018 gäller bara telefonförsäljning av varor och tjänster som omfattas av distansavtalslagen. Det innebär att skriftlighetskravet inte gäller vid telefonförsäljning av lotter och andra spel. I lagstiftningsärendet om införande av ett skriftlighetskrav våren 2018 beslutade riksdagen, på utskottets förslag, om ett tillkännagivande om att regeringen borde påbörja ett arbete med att utreda om ett skriftlighetskrav vid telefonförsäljning till konsumenter bör gälla för ytterligare varor och tjänster som bl.a. lotterier och paketresor och återkomma med förslag. På förslag av utskottet beslutade riksdagen våren 2021 även om ett tillkännagivande om att det i arbetet med frågan om en utvidgning av skriftlighetskravet vid telefonförsäljning särskilt bör uppmärksammas hur telefonförsäljning av lotter och andra spel till konsumenter kan omfattas av ett skriftlighetskrav.

En särskild utredare har haft ett regeringsuppdrag att bl.a. ta ställning till om skriftlighetskravet vid telefonförsäljning bör utvidgas till att omfatta fler varor och tjänster. Uppdraget redovisades i oktober 2021 i slutbetänkandet En uppföljning av skriftlighetskravet vid telefonförsäljning (SOU 2021:79). Slutbetänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Betänkandet har remitterats och remissvaren ska ha kommit in till Justitiedepartementet senast den 25 maj 2022.

För att ytterligare stärka konsumentskyddet vid telefonförsäljning och begränsa de negativa konsekvenserna av spelande anser vi att även telefonförsäljning av lotter och andra spel till konsumenter behöver omfattas av skriftlighetskravet. Våra synpunkter bör beaktas vid den fortsatta beredningen av det ovan nämnda slutbetänkandet. Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ.

Det vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

2. Översyn av lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter, punkt 2 (SD)

av Mikael Eskilander (SD), Roger Hedlund (SD) och Angelica Lundberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 34.

Ställningstagande

Inom kollektivtrafiken förekommer brister som drabbar resenärerna. Det handlar bl.a. om bristfällig information till resenärer vid förseningar. I civilutskottets uppföljning av lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter som redovisades i maj 2021 i rapporten 2020/21:RFR11, ansåg en förhållandevis stor andel av resenärerna att den information som tillhandahålls av kollektivtrafikföretagen brister i kvalitet, särskilt när det gäller information om en försening eller annan störning och information om resenärers rättigheter.

För närvarande pågår ett arbete inom Regeringskansliet med att ta fram en promemoria om behovet av ändringar i bl.a. lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter med anledning av den nya tågpassagerarförordningen. För att stärka konsumentskyddet anser vi att lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter även bör ses över för att förbättra kvaliteten på kollektivtrafikföretagens information till resenärerna.

Det vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

3. Konsumentvägledning, punkt 3 (M, SD, C)

av Cecilie Tenfjord Toftby (M), Mikael Eskilander (SD), Ola Johansson (C), Lars Püss (M), Roger Hedlund (SD), Angelica Lundberg (SD), David Josefsson (M) och Ida Drougge (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 2,
2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 1 och
2021/22:3705 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 1,

bifaller delvis motionerna

2021/22:2600 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V) yrkande 2 och
2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 2 och
avslår motionerna

2021/22:2600 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V) yrkande 1 och
2021/22:4000 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkandena 20 och 21.

Ställningstagande

Ett välfungerande konsumentupplysningsarbete är betydelsefullt såväl för samhället och samhällsekonomin som för enskilda individer. De snabbt förändrade konsumentmarknaderna och den alltmer komplexa ekonomiska omvärlden innebär att nya krav ställs på konsumenternas kunskap när det gäller deras rättigheter och om privatekonomi i stort. Vi anser att den kommunala konsumentvägledningen är mycket viktig både när det gäller det förebyggande arbetet och att lämna rådgivning till enskilda konsumenter. Genom den kommunala konsumentvägledningen kan sårbara konsumenter erbjudas ett mer direkt och personligt stöd. De kommunala konsumentvägledarna har också kännedom om lokala förhållanden. Vi ser därför med oro på att allt färre kommuner erbjuder konsumentvägledning.

Konsumentverket har för närvarande ett regeringsuppdrag att identifiera och stödja olika samhällsaktörer som har förutsättningar att hjälpa konsumenter i särskilt behov av stöd med att ta till vara sina intressen i samband med köp och med att hantera privatekonomiska problem. Riksdagen beslutade våren 2021, på utskottets förslag, om ett tillkännagivande om att regeringen i det fortsatta arbetet särskilt bör se över hur den kommunala konsumentvägledningen kan stärkas och utvecklas. I sitt ställningstagande pekade utskottet på att frågor som samhällsekonomiska vinster av kommunal konsumentvägledning och samverkan med aktörer på lokal nivå, bl.a. företag, behöver bli väl belysta. Utskottet ansåg att det även bör övervägas hur Konsumentverket och Allmänna reklamationsnämnden ytterligare kan stödja den kommunala konsumentvägledningen.

Enligt vår mening är det angeläget att regeringen skyndar på arbetet med att stärka och utveckla den kommunala konsumentvägledningen. I detta arbete kan det enligt vår mening finnas anledning att särskilt uppmärksamma hur samarbetet mellan den kommunala konsumentvägledningen och budget- och skuldrådgivningen kan utvecklas samt hur kommuner och statliga aktörer, exempelvis de statliga servicekontoren, kan samverka på området. Det kan också finnas anledning att undersöka möjligheten att införa ett bidrag liknande

det som ges till den kommunala energi- och klimatrådgivningen för att stärka den kommunala konsumentverksamheten.

Det vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

4. Konsumentvägledning, punkt 3 (V, MP)

av Jon Thorbjörnson (V) och Martin Marmgren (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:2600 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,
bifaller delvis motionerna
2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 2,
2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkandena 1 och 2 samt
2021/22:3705 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 1 och
avslår motion
2021/22:4000 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkandena 20 och 21.

Ställningstagande

Det blir alltmer komplicerat att vara konsument och tyvärr hamnar ofta konsumenten i underläge gentemot företagen. Det borde vara självklart att konsumenter som får problem kan få hjälp och stöd och att det stödet är likvärdigt oavsett var i landet man bor. Tyvärr går utvecklingen åt fel håll och den kommunala konsumentvägledningen minskar i stället för att utvecklas. Införandet av konsumentupplysningstjänsten Hallå konsument var en viktig åtgärd, men syftet var inte att denna tjänst skulle ersätta den kommunala konsumentvägledningen. Hallå konsument måste ses som ett komplement till den kommunala konsumentvägledningen, och tillsammans kan dessa insatser utgöra ett bra konsumentstöd. Kommunernas konsumentvägledning har en lokal förankring och kan ge ett mer personligt stöd. Av Konsumentverkets kartläggning av kommunernas konsumentvägledning 2021 framgår att det saknades konsumentvägledning i 111 kommuner. Det innebär att närmare 2 miljoner konsumenter saknar tillgång till konsumentvägledning i sin kommun. För dessa konsumenter betyder det att det kan vara svårt att få stöd och hjälp.

Mot denna bakgrund framstår det, enligt vår mening, som nödvändigt att införa en skyldighet för kommunerna att tillhandahålla en god konsumentvägledning. På så sätt kan konsumenterna garanteras ett likvärdigt konsumentstöd över hela landet. Kommunerna är redan i dag skyldiga att

tillhandahålla skuld- och budgetrådgivning. En motsvarande skyldighet när det gäller konsumentvägledningen framstår som rimligt. Vi anser därför att regeringen bör utreda möjligheten att införa en skyldighet för kommunerna att tillhandahålla konsumentvägledning.

För att konsumentvägledningen ska ha ett bra innehåll och hålla en god kvalitet måste konsumentvägledarna få relevant utbildning på området. Regeringen bör därför även vidta åtgärder för att se till att Konsumentverkets arbete med utbildning och fortbildning av konsumentvägledare ökar.

Det vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

5. Konsumentvägledning, punkt 3 (L)

av Jakob Olofsgård (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4000 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkandena 20 och 21,
bifaller delvis motionerna

2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD) yrkande 2,
2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkandena 1 och 2 samt
2021/22:3705 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M) yrkande 1 och
avslår motion

2021/22:2600 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Den nationella upplysningstjänsten för konsument, Hallå konsument, som Liberalerna arbetade för i regeringsställning har nu varit i drift i ett antal år. Det är viktigt att upplysningstjänsten Hallå konsument fungerar som en förstärkning av det totala utbudet av konsumentvägledning som finns i Sverige. I de flesta kommuner finns lokal konsumentvägledning som fyller en viktig funktion och som också når ut till andra konsumentgrupper än de som aktivt söker upp Hallå konsument. På olika håll anlitas också enskilda utförare för konsumentvägledning. Enligt min mening är det angeläget att fortsätta arbetet med att utveckla metoder för att nå ut med konsumentvägledning till alla konsument, och då särskilt genom Hallå konsument. Det är även angeläget att det finns information på olika språk och att vägledningen är tillgänglig för personer med olika former av funktionsnedsättning. Detta bör beaktas i Konsumentverkets pågående uppdrag att främja och utveckla ett behovsanpassat konsumentstöd.

Jag anser vidare att regeringen ska ge Konsumentverket ett utökad uppdrag att stärka konsumentmakten för personer med funktionsnedsättning.

Det jag nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

6. Resegarantisystemet, punkt 4 (C)

av Ola Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 23 och
avslår motion

2021/22:2749 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda
M).

Ställningstagande

Covid-19-pandemin har blottlagt brister när det gäller förhållandet mellan arrangör och resenär i det nuvarande resegarantisystemet. Researrangörerna drabbades hårt av pandemin i och med att många resor fick ställas in på grund av omständigheter som arrangören inte kunde påverka. Många researrangörer blev återbetalningsskyldiga för avbeställda paketresor samtidigt som arrangörerna hade ingått ekonomiska åtaganden gentemot hotell, transportföretag och andra aktörer på resmålet.

Riksdagen beslutade våren 2021, efter ett initiativ från civilutskottet, om ett tillkännagivande om att regeringen snarast bör låta utreda det nuvarande resegarantisystemet och ta fram en lösning som säkerställer att resenärer har ett starkare ekonomiskt skydd (bet. 2020/21:CU26, rskr. 2020/21:225). Regeringen gav i december 2021 en särskild utredare i uppdrag att se över systemet. Jag anser att det är angeläget att översynen av resegarantisystemet prioriteras och att regeringen skyndsamt återkommer till riksdagen med förslag som innebär garantier åt resebranschen och resenärer samt att en fond kan byggas upp för framtida återbetalningar.

Det jag nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

7. Förbud mot reklam för fossil energi, punkt 5 (V)

av Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 36.

Ställningstagande

Utsläpp från fossila energikällor spår på klimatkrisen och behöver upphöra så fort som möjligt. Flera miljöorganisationer i Europa uppmanar till ett förbud mot reklam som ökar användningen av fossila energikällor. Kommissionen beslutade i juni 2021 att registrera ett europeiskt medborgarinitiativ om förbud mot reklam och sponsring som gäller fossila bränslen. På samma sätt som reklam för tobak är förbjuden och alkoholreklam är mycket strikt reglerad borde enligt min mening Sverige också kunna ha ett fossilreklamförbud. Fram till dess att Sverige har förbjudit användning av fossil energi kan ett fossilreklamförbud vara ett viktigt sätt att begränsa användningen. Jag anser därför att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att se över möjligheten att införa ett förbud mot reklam för verksamheter som innefattar fossil energi.

Det jag nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

8. Information om klimatkompenserade produkter m.m., punkt 6 (C)

av Ola Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 29, 30, 34 och 35.

Ställningstagande

Även om utgångspunkten måste vara att företag och individer har ett ansvar att förebygga utsläpp så långt det är möjligt kan klimatkompensation vara ett bra verktyg jämfört med status quo. Klimatkompensation kan alltså vara ett

viktigt verktyg för att nå klimatmålen för verksamheter där det är svårt att minska utsläppen på annat sätt.

För att göra det enklare för konsumenter att göra miljömässigt hållbara val anser jag att regeringen bör överväga att ge Konsumentverket i uppdrag att tillsammans med näringslivet ta fram en märkning för klimatkompenserade produkter. Eftersom företagen i dag använder olika beskrivningar när det gäller klimatkompensation är det svårt för konsumenterna att utvärdera dessa påståenden. Regeringen bör därför även överväga att ge Konsumentverket i uppdrag att ta fram regler för kommunikation när det gäller klimatkompenserade varor och tjänster. En märkning som intygar klimatkompensationens kvalitet och bättre vägledning skulle både hjälpa konsumenter att göra välgrundade val och uppmuntra företag att klimatkompensera. Vidare anser jag att fler produkter ska omfattas av krav på klimatdeklarationer för att underlätta för konsumenter att välja hållbara alternativ. Det är regeringens uppgift att ta ett sådant initiativ.

Jag anser även att regeringen ska verka för att EU tar fram en klimatmärkning för utsläppsintensiva produkter.

Det jag nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Särskilt yttrande

Motioner som bereds förenklat, punkt 7 (M, SD, C, V, KD, L)

Larry Söder (KD), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Mikael Eskilandersson (SD), Ola Johansson (C), Lars Püss (M), Roger Hedlund (SD), Angelica Lundberg (SD), David Josefsson (M), Ida Drougge (M), Jon Thorbjörnson (V) och Jakob Olofsgård (L) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för våra respektive partier i motsvarande frågor i betänkandena 2018/19:CU10, 2019/20:CU14 och 2020/21:CU12. Vi vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:263 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda snabblån och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att information om konsumentvägledning ska vara tydlig i de fall lån erbjuds och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram informationsmaterial för bättre utbildning om låntagande och hushållsekonomi och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa karenstid vid utbetalning av lån samt utreda möjligheten till införande av mindre, sociala lån genom socialtjänsten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:355 av Yasmine Eriksson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda erbjudanden och kampanjer som lockar till merköp av konfektyr och läsk och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:482 av Michael Rubbestad (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att aktivt samtycke måste ges för att motta direktreklam och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:654 av Alexander Christiansson och Markus Wiechel (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda lagstiftningen för snabblån och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:828 av Jamal El-Haj (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åstadkomma en mer offensiv konsumentpolitik och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:905 av Patrick Reslow (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beslut i Allmänna reklamationsnämnden ska vara bindande och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:933 av Eva Lindh och Åsa Eriksson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa en lag om att retuscherade bilder ska markeras och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1686 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att göra en översyn av lagstiftningen kring räntetaket för högkostnadskrediter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1694 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten till reglering av marknadsföring av ohälsosamma livsmedel och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1767 av Elin Gustafsson och Carina Ohlsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa ett förbud mot sexistisk, rasistisk och homofobisk reklam och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2042 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta lagstadga att sista betalningsdatum är lika med sista betalningsdag och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2386 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en myndighetsadministrerad varningslista gällande bluffakturor och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge företag utökad stöd till att bestrida felaktiga fakturor och begära rättelse från Kronofogden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2534 av Angelica Lundberg m.fl. (SD):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa ett bra konsumentskydd för barn och unga i den digitala världen och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i EU ska verka för att gällande svenska lagar för marknadsföring riktad mot barn ska utgöra miniminivå i hela Europa och tillkännager detta för regeringen.

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör lägga fram förslag till åtgärder för kontroller och sanktioner mot de företag som bryter mot lagen gällande direktriaktad reklam till barn och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att företag, inte enbart privatpersoner, ska få utökat skydd mot försäljning som görs av försäljare via telefon och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ångerrätten vid telefonförsäljning ska gälla för företag, inte enbart privatpersoner, och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka skriftlighetskravet till att också gälla telefonförsäljning av lotter och spel och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en myndighetsadministrerad offentlig varningslista gällande bluffakturor och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa kontrollen av de organisationer som söker statligt stöd från Konsumentverket och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i förordningen om statligt stöd till organisationer på konsumentområdet tydliggöra vikten av partipolitiskt oberoende för att erhålla stödet och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att revidera förordningen om statligt stöd till organisationer på konsumentområdet, så att organisationer vars samarbetsorgan erhållit stödet inte samma år kan beviljas stöd, och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska se över lagen (2015:953) om kollektivtrafikresenärers rättigheter i syfte att göra förändringar för att tillgodose en god konsumenträtt avseende punktlighet, information och parkeringsplatstillgänglighet kopplat till kollektivtrafiken och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör tillsättas en utredning för att förtydliga och stärka utökad lagstiftning som gäller i samband med tjänster där automatiserat beslutsfattande ingår, för ökad konsumenttrygghet, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2538 av Angelica Lundberg m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt utreda hur den lokala konsumentvägledningen på bästa sätt kan utvecklas så att alla medborgare ges möjlighet till lokal konsumentvägledning och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Finansinspektionens och Konsumentverkets allmänna råd om vad som bör kontrolleras kring konsumentkrediter ska bli tvingande och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behövs förtydligande i lagstiftningen att det ska krävas kreditprövning vid byte från fakturabetalning till delbetalning och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda nivån för en sänkning av gränsen för när en kredit räknas som en högkostnadskredit och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att även krediter som huvudsakligen avser kreditköp, köp kopplade till vara eller tjänst, ska omfattas av lagen om högkostnadskrediter och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att köp där betalning omvandlas från faktura- till delbetalning ska omfattas av reglerna om högkostnadskrediter och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett införande av en beloppsgräns för hur stora högkostnadskrediter en låntagare kan inneha och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa utbetalning av lån på kvällar och nätter och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ytterligare skärpa regleringen kring marknadsföring av krediter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2600 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att göra kommunerna skyldiga att tillhandahålla konsumentvägledning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta åtgärder för att tillse att Konsumentverkets arbete med att utbilda och fortbilda konsumentvägledare ökar och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör göras en översyn av lagar och riktlinjer som rör marknadsföring som riktar sig till barn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behöver vidtas åtgärder för att förstärka tillsynen och uppföljningen av att lagar och riktlinjer följs vid marknadsföring riktad till barn och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till lagstiftning om förbud mot könsdiskriminerande reklam i enlighet med utredningens förslag och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör lägga fram ett förslag som innebär att sms-lån och andra snabblåån förbjuds och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag om att införa ett omvänt nixregister och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2749 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över regelverket för resegarantin och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3231 av Martina Johansson m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kommunernas konsumentvägledning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att konsumentvägledning bör kunna samordnas mellan kommuner och statliga aktörer och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en bredare översyn av de konsumenträttsliga regelverken och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lotterier och speltjänster ska omfattas av distansavtalslagen och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över det konsumenträttsliga skyddet för barn och unga i digitala miljöer och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges hållning avseende internationella regler i fråga om marknadsföring riktad mot barn och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en översyn av regleringen av sexistisk reklam och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur djursjukvården skulle kunna omfattas av konsumenttjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt kontroll av att varor och tjänster uppfyller lagstadgade krav och säkerhetsföreskrifter och information till konsumentkollektivet om

risker när produkter inte uppfyller sådana krav, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en lösning som säkerställer att resenärer har ett ekonomiskt skydd i de fall resor måste ställas in av orsaker som ligger utanför arrangörens kontroll, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas i syfte att ta fram förslag på reklamförbud för verksamheter som innefattar fossil energi och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3375 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga åtgärder mot ovälkommen, oseriös telefonförsäljning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3518 av Johan Hedin (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra tillsynsansvaret för personlig skyddsutrustning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3665 av Magnus Ek m.fl. (C):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att krav på information om förväntad livslängd på varor bör införas och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en större harmonisering av miljömärkningar och andra miljökriterier på EU-nivå och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C):

108. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en översyn av regleringen av sexistisk reklam och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3684 av Rickard Nordin m.fl. (C):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge Konsumentverket i uppdrag att, tillsammans med näringslivet, ta fram en märkning för produkter och tjänster som följer svenska myndigheters rekommendationer för klimatkompensation, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge Konsumentverket i uppdrag att ta fram ett regelverk för kommunikation kring klimatkompenserade produkter och tjänster och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler produkter ska få klimatdeklaration för att underlätta för konsumenter att välja hållbara alternativ och jämföra alternativ och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att EU tar fram en klimatmärkning för utsläppsintensiva produkter och tjänster för att stärka den tillgängliga konsumentinformationen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3690 av Lars Hjälmered m.fl. (M):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör införas en princip om likabehandling av säljkanaler offline och säljkanaler online och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3705 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa åtgärder för att öka konsumenters kunskap om deras rättigheter och skyldigheter och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka skyddet för köpare vid distansavtal och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3816 av Louise Meijer (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att avgöranden i Allmänna reklamationsnämnden ska vara tvingande för statliga bolag att följa och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3997 av Jakob Olofsgård m.fl. (L):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om konsumentskyddet vid småhusentreprenader och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4000 av Robert Hannah m.fl. (L):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om konsumentvägledning och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad uppdrag till Konsumentverket avseende konsumentmakt för personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om oseriösa förmedlingstjänster och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om europeisk konsumentlagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av den civilrättsliga regleringen av ocker och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4111 av Emma Hult m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tvinga producenter att berätta för oss konsumenter hur länge deras produkter är byggda för att hålla och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4199 av Johan Pehrson m.fl. (L):

80. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att information om produkters förväntade livslängd ska finnas tillgänglig i köpögonblicket och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4204 av Amanda Palmstierna och Lorentz Tovatt (båda MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka arbetet med kunskapshöjande insatser riktade till företag om korrekta respektive falska miljöpåståenden i reklam och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka arbetet med tillsyn av företag vad gäller s.k. greenwashing och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behövs skärpta regler som ger tillsynsmyndigheter möjlighet att använda skarpare sanktioner när företag bryter mot marknadsföringslagen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:4222 av Larry Söder m.fl. (KD):

54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett förbud av utbetalningar av krediter nattetid och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
7. Motioner som bereds förenklat		
2021/22:263	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1–3 och 5
2021/22:355	Yasmine Eriksson (SD)	
2021/22:482	Michael Rubbestad (SD)	
2021/22:654	Alexander Christiansson och Markus Wiechel (båda SD)	
2021/22:828	Jamal El-Haj (S)	
2021/22:905	Patrick Reslow (SD)	
2021/22:933	Eva Lindh och Åsa Eriksson (båda S)	
2021/22:1686	Magnus Manhammar (S)	
2021/22:1694	Magnus Manhammar (S)	
2021/22:1767	Elin Gustafsson och Carina Ohlsson (båda S)	
2021/22:2042	Johnny Skalin (SD)	
2021/22:2386	Tobias Andersson m.fl. (SD)	5 och 6
2021/22:2534	Angelica Lundberg m.fl. (SD)	13–15, 21, 22, 27, 29–31 och 35
2021/22:2538	Angelica Lundberg m.fl. (SD)	4, 5 och 7–12
2021/22:2600	Jon Thorbjörnson m.fl. (V)	9–13
2021/22:3231	Martina Johansson m.fl. (C)	4, 13–15, 18 och 20
2021/22:3375	Sten Bergheden (M)	
2021/22:3518	Johan Hedin (C)	3
2021/22:3665	Magnus Ek m.fl. (C)	16 och 18
2021/22:3666	Annie Löf m.fl. (C)	108
2021/22:3690	Lars Hjärmered m.fl. (M)	29
2021/22:3705	Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M)	5
2021/22:3816	Louise Meijer (M)	1
2021/22:3997	Jakob Olofsgård m.fl. (L)	16
2021/22:4000	Robert Hannah m.fl. (L)	22, 24 och 28
2021/22:4111	Emma Hult m.fl. (MP)	1
2021/22:4199	Johan Pehrson m.fl. (L)	80

2021/22:4204	Amanda Palmstierna och Lorentz Tovatt (båda1–3 MP)	
2021/22:4222	Larry Söder m.fl. (KD)	54